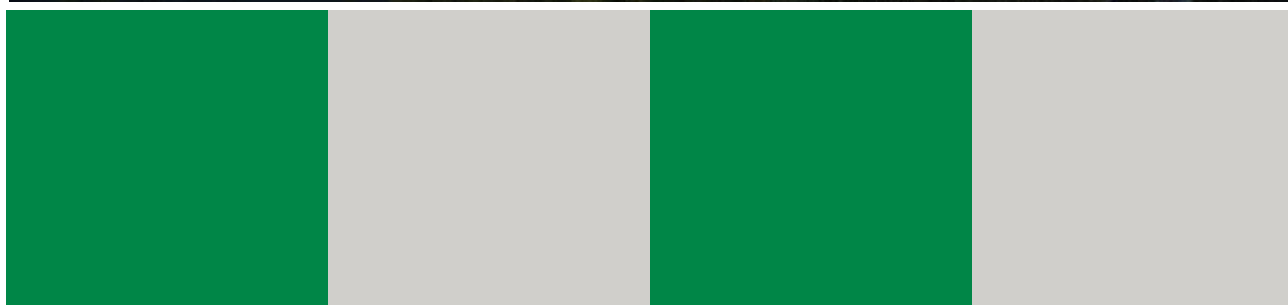

Fylkesmannen i Oppland

MILJØVERNAVDELINGEN

Forvaltningsplan for Begna naturreservat

Forvaltningsplan for Begna naturreservat	Rapportnr: 1/2018
	Dato: 10.04.2018
Forfatter: Geir Høitomt, Kistefos Skogtjenester AS	Faggruppe: Naturforvaltning
Prosjektansvarlig: Kolbjørn Hoff, Fylkesmannen i Oppland	Område: Oppland fylke, Nord-Aurdal og Sør-Aurdal kommuner, Begna naturreservat
Finansiering: Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Oppland	Antall sider: 59
Emneord: Naturvern, naturreservat, forvaltning, biologisk mangfold, bevaringsmål, skjøtsel, skog	ISBN-nr: 978-82-93078-88-3 ISSN-nr: 2387-211X
<p>Sammendrag:</p> <p>Formålet med Begna naturreservat er å bevare et forholdsvis urørt skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området har en særskilt vitenskapelig betydning som leveområde for mange sårbare arter, samtidig som det representerer ei fuktig elvekløft med god kontinuitet i kronesjiktet.</p> <p>Naturverdiene i Begna naturreservat er i hovedsak naturbetinget, og er i mindre grad kulturbetinget (påvirket av langvarig bruk).</p> <p>Trusler mot verneverdiene er/kan være fremmede arter og nye tekniske inngrep.</p> <p>Mål om naturskog være hovedmålsetting for nesten hele reservatet. Det ble utført manuell rydding i enkelte av ungskogfeltene, på vestsida av elva. Bekjempelse av svartelistearter kan bli aktuelt.</p>	
<p>Referanse: Høitomt, G. 2018. Forvaltningsplan for Begna naturreservat. Fylkesmannen i Oppland. Rapportnr. 1/2018, 59 s.</p>	
<p>Forsidebilde: Geir Høitomt</p>	

FORORD

Begna naturreservat i Nord- og Sør-Aurdal kommuner ble opprettet i 2002, og utvidet i 2005. Verneområdet omfatter ca. 4750 dekar. Verneformålet er å ta vare på et forholdsvis urørt skogområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser. Området har en særskilt vitenskapelig betydning som leveområde for mange sårbare arter, samtidig som det representerer ei fuktig elvekløft med god kontinuitet i kronesjiktet.

Forvaltningsplanen for Begna naturreservat inngår i prosessen med utarbeidelse av slike planer for de mindre verneområdene (naturreservater) i Oppland. Forvaltningsplaner er viktige for å ivareta verneformål og verneverdier i et langt tidsperspektiv. Det er ikke tidligere utarbeidet forvaltnings- eller skjøtselsplan for Begna naturreservat. Planen har fokus på naturverdiene i området, trusler mot dem og tiltak som bidrar til å sikre disse verdiene, samt retningslinjer for forvaltningen av området. Retningslinjene gir større forutsigbarhet for brukerne for hva som kan forventes tillatt og ikke. Forvaltningsplanen inneholder konkrete bevaringsmål som gjør det mulig å evaluere forvaltningen av reservatet, herunder effekten av eventuelle tiltak.

Forvaltningsmyndighet for verneområdet er Fylkesmannen i Oppland, som også er ansvarlig for utarbeidelsen av forvaltningsplanen.

Begna naturreservat berører mange eiendommer. Det er bare innenfor en svært begrenset del av reservatet det er aktuelt med skjøtselstiltak. I det alt vesentlige skal skogen i verneområdet ha fri utvikling.

Geir Høitomt, Kistefos Skogtjenester AS, utarbeidet forslaget til forvaltningsplan som var på høring i nært samråd med Kolbjørn Hoff hos Fylkesmannen i Oppland. Planen var på høring i perioden 10.11.2014 - 05.12.2014. Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet for naturreservatet og har egengodkjent forvaltningsplanen etter enkelte mindre justeringer etter høring.

Lillehammer, april 2018.

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Jørn Karlsen
fagdirektør

Innholdsfortegnelse

FORORD	3
1 INNLEDNING	5
1.1 Generelt	5
1.2 Grunnlagsmateriale.....	7
1.3 Om innholdet	7
1.4 Generelle opplysninger	8
1.5 Vurdering av de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven	9
2 OMRÅDEBESKRIVELSE.....	11
2.1 Biogeografi/eiendomsforhold	11
2.2 Klima	14
2.3 Geologi.....	14
2.4 Vegetasjon	14
2.5 Skogstruktur og påvirkning	19
2.6 Artsmangfold og rødlistearter.....	21
2.7 Fremmede arter.....	29
3 BRUKERINTERESSER. TIDLIGERE OG NÅVÆRENDE BRUK	31
3.1 Landbruk	31
3.2 Tekniske inngrep	33
3.3 Jakt, fiske og friluftsliv	34
3.4 Motorisert ferdsel	35
3.5 Informasjon og oppsyn	36
4 BEVARINGSMÅL, FORVALTNING OG SKJØTSEL.....	37
4.1 Overordnede mål/bevaringsmål	37
4.2 Trusler mot verneverdiene	40
4.3 Retningslinjer i forvaltningen og framtidig forvaltningspraksis.....	40
4.4 Aktiv skjøtsel. Vurdering av behov for tiltak og grenseendringer	45
4.5 Oppsyn og administrasjon.....	49
5 OPPFØLGING AV VERNEOMRÅDET	51
5.1 Beskrivelse av delområder og aktuelle tiltak.....	51
5.2 Konkrete skjøtselstiltak, oversikt.....	52
5.3 Oppfølging av bevaringsmål i Begna naturreservat	53
5.4 Revidering av forvaltningsplanen	53
6 TILTAKSPLAN	54
LITTERATUR	55
VEDLEGG.....	56
Verneforskrift.....	56

1 INNLEDNING

1.1 Generelt

Med bakgrunn i ny naturvernlov i 1970 startet for alvor det systematiske arbeidet med etablering av verneområder i Norge. Først ble verdens første miljøverndepartement etablert i 1972 med en egen avdeling for naturvern og friluftsliv, deretter ble en ny landsplan for vern av norsk natur lagt fram i 1975. Fylkesvise verneplaner for våtmark, edellauskog, myr og sjøfugl ble en viktig del av dette arbeidet.

I forbindelse med St. meld. Nr. 68 (1980-81) Vern av norsk natur ble det også bebudet en verneplan for urskogspregete barskogområder. Miljøverndepartementet opprettet ved årsskiftet 1986/87 et barskogutvalg med medlemmer fra miljøvern- og skogbruksmyndighetene. Barskogutvalget la høsten 1988 fram forslag til retningslinjer for barskogvern i Norge.

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*, sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Stortingsmeldingen trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en slik opptrapping av skogvernet, bl.a. at et utvidet vern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport utgitt av NINA og Skogforsk, *Evalueringen av skogvernet i Norge*.

Dette arbeidet har resultert i utarbeidelse av regionale verneplaner, og opprettelse av en lang rekke barskogsreservater i Norge. Videreføring av barskogvernet i Norge har de siste år i hovedsak foregått gjennom frivillig vern, det vil si prosesser der grunneiere og myndigheter inngår frivillige avtaler om vern av enkeltområder.

Begna naturreservat ble opprettet 13.12.2002, som en av flere lokaliteter i verneplan for Barskog i Øst-Norge, fase 2. Reservatet ble utvidet 10.6.2005. Utvidelsen omfattet arealene sør for Vesleelva, på vestsida av vassdraget. Vedlegg 1 viser verneforskriften slik de ble vedtatt ved kronprinsregentens resolusjon av 10. juni 2005. Verneformålet er å ta vare på et forholdsvis urørt skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området har en meget interessant kryptogamflora med viktige forekomster av sjeldne og truede arter, der særlig den store forekomsten av mjuktjafs er framhevet. Området er egenartet fordi det er et relativt stort, lavereliggende naturskogsområde med stor variasjon i naturmiljøer, skogtyper og vegetasjonstyper.

Hjemmel for å utarbeide en forvaltningsplan for Begna naturreservat finnes i fredningsforskriften § 7. I henhold til denne bestemmelsen kan det gjennomføres skjøtselstiltak for å fremme verneformålet, og det kan utarbeides skjøtselsplan som inneholder nærmere retningslinjer for skjøtselstiltakene.

Forvaltningshåndboka (DN-håndbok 17-2001, revidert 2008) gir føringer for forvaltning av verneområder i Norge. Forvaltningen av naturreservatet skal kunne gi rom for en bruk av området som ikke går på bekostning av verneformålet på kort og lang sikt, og samtidig holder seg innenfor fredningsforskriften. Målsettingen med forvaltningsplanen blir derfor å gi konkrete retningslinjer for en bruk som holder seg innenfor disse rammene.

I ”Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder” (DN-notat 2007) framheves betydningen av god forvaltningsplanlegging. Dette omfatter bl.a. forvaltningsplaner med nærmere plan for aktuelle tiltak, samt systematisk oppfølging. Gjennom slik oppfølging vil en kunne dokumentere om iverksatte tiltak har ønsket effekt. Forvaltningsplaner skal derfor ha økt fokus på naturkvaliteter, bevaringsmål, tilstandsvurderinger, skjøtsel og oppfølging (målstyrt forvaltning). Konkrete bevaringsmål skal utarbeides for det enkelte verneområde. Disse bevaringsmålene skal definere den tilstand man ønsker at en naturkvalitet i verneområdet skal ha. Bevaringsmål skal være målbare. Det vil si at de skal presiseres gjennom mål for areal, nødvendige strukturer/prosesser og/eller forekomst av bestemte arter.

1.2 Grunnlagsmateriale

Elvekløfta langs Begna (og nærliggende områder) har i over 20 år vært kjent som en interessant lokalitet, spesielt har den store forekomsten av mjuktjafs blitt viet oppmerksomhet. Herbariebelegg ved Botanisk museum i Oslo viser at det er funnet en lang rekke sjeldne og truede arter i området.

Medlemmer i den biologiske faggruppa Siste Sjanse, under Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, startet i 1991-92 opp med registrering av barskog på Østlandet med vekt på forekomst av sopp og lav. Gjennom finansiering fra Direktoratet for Naturforvaltning ble dette materialet sammenstilt i rapportform (Lindblad 1996). Denne rapporten framhever elvekløfta langs Begna nord for Bagn som svært verdifull (internasjonal verneverdi), og nevner spesielt den store forekomsten av mjuktjafs. Som vurderingsgrunnlag bygges det på feltarbeid utført i perioden 1992-95. Miljøfaglig Utredning undersøkte i ettertid biologiske verdier i deler av området (Gaarder 1999).

Området ble klassifisert som svært verneverdig, nasjonal verdi (***) i utkast til verneplan for barskog i Øst-Norge, fase II (Direktoratet for Naturforvaltning 1999).

Fra sentralt hold (Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet) er det gjennom ulike dokumenter skissert hvordan forvaltning av verneområder i Norge skal skje. Stikkord her er målstyrt forvaltning, aktiv skjøtsel for å ivareta naturkvaliteter og økt informasjon til ulike brukergrupper. Miljøverndepartementet utarbeidet i 1984 "Håndbok i områdevern og forvaltning". Boka var et viktig hjelpemiddel for fylkesmennene i arbeidet med ulike verneplaner etter naturvernloven. DN-håndbok nr. 17 om områdevern og forvaltning (DN 2008) er et verktøy for blant annet forvaltningsplanlegging i verneområder. Sammen med prosjektbeskrivelsen "Forsøk med utprøving av metoder for målstyrt forvaltning i verneområder" (Miljøverndepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Direktoratet for naturforvaltning, 2008) danner denne håndboka et viktig grunnlag for utarbeidelse av forvaltningsplanen for Begna naturreservat.

1.3 Om innholdet

Forvaltningsplanen er inndelt i flere deler. Den første delen inneholder innledning, beskrivelse av området, herunder naturgrunnlaget, og omtale av bruken av området. Videre inneholder planen hovedkapitler om bevaringsmål, retningslinjer for forvaltningen og skjøtsel, hvordan tiltak skal følges opp, og med en samlet tiltaksplan avslutningsvis.

1.4 Generelle opplysninger

Verneform	Naturreservat
Vernetidspunkt	Vernet som naturreservat 13. desember 2002. Utvidet 10. juni 2005.
Fylke	Oppland
Kommune	Nord -Aurdal kommune (kommune nr. 0542) og Sør -Aurdal kommune (kommune nr. 0540).
Beliggenhet	Begna naturreservat utgjør deler av elvekløfta mellom Bagn og Aurdal. Verneområdet starter ca. 4 km nordvest for Bagn og strekker seg videre ca. 7 km oppover i kløfta, delvis på begge sider av elva.
Høyde over havet	Ca. 305 - 505 meter
Kart. Topografisk hovedkartserie - M711	Aurdal 1716-IV
Kart. Økonomisk kartverk	Kartblad BWX 065 066 og BWX 067 068
Generell beskrivelse	Elvekløft med naturskog som har stor variasjon i skog- og vegetasjonstyper. Verneområdet inkluderer også flatere partier nær kløfta. Det synes å være kontinuitet i kronesjikt i store deler av området. Rike forekomster av rødlistearter.
Vernet areal	Ca. 4750 dekar.
Verneformål	Verneformålet er å ta vare på et forholdsvis urørt skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området har en særskilt vitenskapelig betydning som leveområde for en meget interessant kryptogamflora med viktige forekomster av sjeldne og truede arter, der særlig den store forekomsten av en spesiell lavart er svært verdifull. Området er egenartet fordi det er et relativt stort, lågereliggende naturskogsområde med stor variasjon i naturmiljøer, skogtyper og vegetasjonstyper.

Berørte eiendommer	Nord-Aurdal kommune: 96/7, 98/2,26, 98/25, 98/28, 98/105, 99/1, 100/3, 100/4, 100/5,6, 100/9, 100/10,45, 100/18, 100/19, 100/26, 100/28, 100/30,35, 100/34,100/38, 100/41, 101/1, 101/2,3,4,7, 105/6, 112/3, 112/9,10,20,27,49. Sør-Aurdal kommune: 1/8, 1/9, 1/19, 1/22, 1/51, 14/6,50, 14/12, 14/16, 14/20, 14/27, 14/51, 15/5
Forvaltningsmyndighet	Fylkesmannen i Oppland

1.5 Vurdering av de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven

De miljømessige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12 skal legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet, jf. § 7 i. Nedenfor følger våre følgende vurderinger av disse ved utarbeidelsen av forvaltningsplanen:

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget

Ved utarbeidelsen av forvaltningsplanen er det benyttet eksisterende kunnskap om de naturfaglige kvalitetene (dyreliv/skogstruktur/vegetasjon /planteliv) i området. Rapporter fra planprosessen for vern av barskog i Øst-Norge har vært sentrale i dette, jf. kapittel 1.2. Dette er supplert med registreringer og erfaringer som oppsynet har gjort gjennom flere år. Generell biologisk kunnskap om sårbarhet, funksjonsområder og kunnskap om skjøtselsbehov for aktuelle naturtyper og arter er også benyttet for forvaltningsstrategiene og tiltakene som det legges opp til i planen. Referanser til grunnlagsdokumentene som er benyttet er lagt ved bakerst i planen. Fylkesmannen anser at kravet i § 8 om at saksbehandlingen skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap er oppfylt.

§ 9 om føre-var-prinsippet.

Bevaringsmål og tiltak for å oppfylle disse er utarbeidet på grunnlag av kunnskapen om verneverdiene og truslene mot dem. Vi mener derfor at konsekvensene av forvaltnings- og skjøtselstiltakene i forhold til naturmangfoldet er godt kjent. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig i denne saken, slik at det er liten fare for at tiltakene vil ha ukjente konsekvenser for verneverdiene. Ved behandling av konkrete dispensasjonssaker vil føre-var-prinsippet tillegges vekt dersom kunnskapsgrunnlaget er dårlig og verneverdier kan reduseres.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Vi mener at de tiltakene som foreslås i planen vil ha positiv betydning for verneverdiene og økosystemet i området. Tiltakene vil også ha positiv betydning for naturmangfoldet i en større sammenheng, ved at en god forvaltning av Begna naturreservat bidrar til å sikre arter og naturtyper av regional og nasjonal verdi.

§ 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Forvaltnings- og skjøtselstiltakene skal gjøres for å hindre miljøforringelse. Vi legger opp til at dette dekkes gjennom årlige statlige midler til forvaltningstiltak, jf. tiltaksplanen i kap. 6. I konkrete enkeltsaker kan det bli aktuelt å pålegge tiltakshaver kostnader.

§ 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

I kapittel 4.4 har vi angitt ett geografisk delområde som vurderes for forsiktig skjøtsel, der metoden for skjøtsel er nærmere beskrevet. Dette er innrettet for å nå bevaringsmålene og sikre verneverdiene i naturreservatet. Retningslinjer er for øvrig beskrevet i kapittel 4.3.

2 OMRÅDEBESKRIVELSE

2.1 Biogeografi/eiendomsforhold

Begna naturreservat ligger i Begnadalen i Sør-Aurdal og Nord-Aurdal kommuner (figur 1). Verneområdet dekker deler av Begnas elvekløft mellom Bagn og Aurdal. Verneområdet starter ca. 4 km nordvest for Bagn og strekker seg videre ca. 7 km oppover i kløfta, delvis på begge sider av elva (figur 2). Verneområdet er omgitt av annen skogsmark, samt spredt bebyggelse med tilhørende kulturlandskap. På østsida av dalføret går E16 videre oppover Valdres.

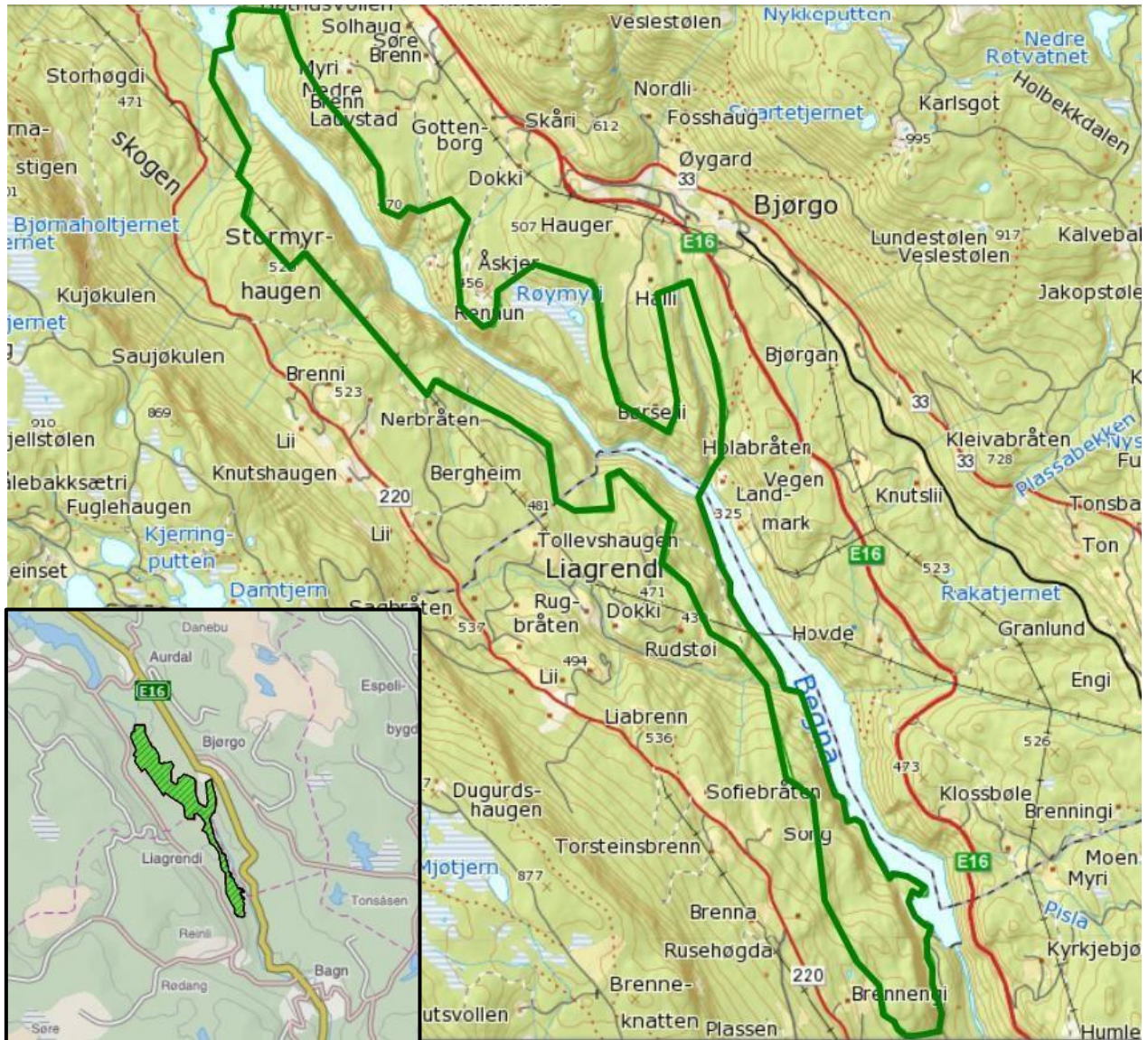
Begna naturreservat omfatter et areal på ca. 4750 dekar (figur 2). I Nord-Aurdal kommune ligger deler av verneområdet innenfor Nord-Aurdal kommuneskog, mens resterende areal i de to kommunene er spredt på en lang rekke private teiger (kap. 1.4)

Begna går på den aktuelle strekningen i en trang og nedskåret V-dal (figur 3). På begge sider er det bratte lier, med mye bergskrenter og loddrette stup (figur 3). Begna er regulert og reguleringsmagasinet strekker seg i hele reservatets lengde.

Begna naturreservat ligger i mellomboreal vegetasjonssone (Mb) og innenfor overgangsseksjon (OC) (Moen 1998).

Figur 1. Begna naturreservat, beliggenhet markert med rødt punkt.

Figur 2. Begna naturreservat, avgrensing.

Figur 3. *Begna naturreservat, gammel naturskog i trang V-dal.*
Foto: Øverst: 7.8.2010, nederst: 26.1.2012. Geir Høitomt.

2.2 Klima

Nedbørsmengden ligger mellom 700 og 1000 mm i året, med nedbørsmaksimum i sommerhalvåret. Det er 150 - 160 dager med minst 0,1 mm nedbør i året (Moen 1998). Området karakteriseres av forholdsvis høye sommertemperaturer, med middeltemperatur i juli på 8 – 12 °C. Tilsvarende temperatur i januar er -4 til -8 °C (Moen 1998). Gjennomsnittlig årstemperatur ligger på 4 – 2 °C.

2.3 Geologi

Berggrunnen består i hovedsak av gneiser og omdannede bergarter av proterozoisk alder (amfibolitt, migmatitt m.m.) (Siedlecka 1987). Innslag av mer næringsrikt sigevann påvirker floraen i mindre partier, spesielt på vestsida av dalen.

2.4 Vegetasjon

Begna naturreservatet har en opprevet topografi som gir et variert skogbilde med store vekslinger over små avstander. I de bratteste liene varierer vegetasjonstyper og skogbilde mye, og terrenget framstår som vilt og ofte nokså uframkommelig (figur 4). Under bergskrentene er det stedvis ustabil ur og blokkmark (rasmark), og det er jevnlig innslag av fjellvegger og framspring med glissen tresetting.

Figur 4. Bratt li med bergskrenter og ur i Begna naturreservat. Foto: 9.10.2011, Geir Høitomt.

Eldre grandominert naturskog dominerer skogbildet. Vekslingen i skogtyper er imidlertid ofte nokså skarp og avspeiler den varierte topografien. Generelt dominerer fattige og intermediære skogsamfunn, mens rike skogtyper dekker mindre arealer. Markslagstatistikk utarbeidet av Skog og Landskap (2007) viser at rundt 10 % av det skogkledte arealet regnes til høg bonitet. I et flatere parti på nord-østsida ligger Røymyra og Røymyrtjednet. Her er det rundt selve tjernet innslag av sumpskog, furumyrskog og åpen myr (figur 5). Sumpskog forekommer for øvrig i flere mindre søkk og fuktige drag i verneområdet. Begna er regulert med reguleringsdam i søndre ende av verneområdet (utenfor reservatet), og det dannes gjennom denne reguleringen et sammenhengende vannkraftmagasin helt opp til Aurdal (nord for reservatet).

Figur 5. Røymyrtjednet omgitt av furumyrskog og åpen intermediær myr (Røymyri). Foto: 7.8.2010. Geir Høitomt

Gran er dominerende treslag i verneområdet. De slakeste liene ned mot Begna er preget av blåbærgranskog, og denne dekker betydelige arealer både på øst- og vestsida. Mosaikken er imidlertid også her framtrekkende, med et utpreget «rotete» skogbilde. I fuktige partier med rikere jordsmonn kommer storbregne- og høgstaudeutforminger inn, men utgjør totalt sett små arealer. Den varierte topografien er også grunnlag for nokså stor lauvinnblanding i

barskogen. Bjørk, osp, selje og rogn opptrer regelmessig (figur 6), mens gråor dominerer i enkelte fuktdrag lang bekk og elv. Barblandingskog opptrer hyppig, og gjerne med et økende innslag av furu jo høyere opp i lia man kommer (figur 7).

Figur 6. Oversiktsbilde som viser grandominert li på vestsida av Begna. Innslaget av lauvtrær er også tydelig på dette bildet. Foto: 9.10.2011, Geir Høitomt.

Figur 7. Barblandingskog på østsida av vassdraget. Foto: 9.10.2011. Geir Høitomt.

Ren furuskog dominerer på skrinne forhøyninger i terrenget og i bratte lier med lite jordsmonn. Dette representerer ofte dramatiske terrengavsnitt med store høydeforskjeller og innslag av berg og rasmark (figur 8 og 9). I disse områdene veksler vegetasjonen gjerne mellom lavskog og bærlyngskog, ofte med glidende overganger mot rene impediment. Friskere furuskog-utforminger forekommer stedvis (særlig på østsida), med innslag av lyngarter som røsslyng og blåbær. Furuskogen på de mest eksponerte kollene er gjerne værbitte og svært seintvoksende, og det er et betydelig innslag av gamle furutrær med relativt små dimensjoner.

Figur 8. Furuskog på skrinne kolle på østsida i Begna naturreservat. Bratt terreng ned mot Begna. Foto: 7.10.2011, Geir Høitomt.

Figur 9. Furuskog på skrinne kolle på østsida i Begna naturreservat. Bratt terreng ned mot Begna. Foto: 9.10.2011, Geir Høitomt.

Deler av verneområdet har i tidligere tider blitt benyttet som utmarksbeite. Dette gjelder særlig nær gardsbrukene som ligger nær vernegrensa både på øst- og vestsida. Beitepåvirkningen er imidlertid beskjeden, og det er i dag få rester av kulturbetingete vegetasjonsutforminger i verneområdet.

Gjengroende slåttemark finnes imidlertid i tilknytning til gardsbruket Nerre Åskjer på vestsida, samt innslag av gjengroende eng i et mindre område nord for Lundalsbekken på østsida. På begge disse lokalitetene er det fortsatt innslag av naturengplanter selv om slått av engene har opphørt for flere ti-år siden. Det er påvist forekomst av arter som flekkgrisøre, dunkjempe, engknoppurt, stortveblad, dunhavre og gjeldkarve. I engene på østsida er det også innslag av beitemarksopp, bl.a. rødlistearten lutvokssopp (NT).

I tilknytning til ei hytte beliggende nede ved Begna nedenfor Nerre Åskjer skjøttes ei tidligere slåttemark. Dette arealet er en del av den tidligere innmarka på Nerre Åskjer, og området slås og holdes åpent. Også her er det påvist naturengplanter, som gjeldkarve, tiriltunge, engfiol, gulaks og dunkjempe.

Figur 10. Hyttetomt som skjøttes som slåttemark innenfor Begna naturreservat.
Foto: 26.10.2013, Geir Høitomt.

2.5 Skogstruktur og påvirkning

Eldre naturskog preger store deler av Begna naturreservat. Gjennomgående er skogen flersjiktet, men ikke spesielt gammel. Stubber etter tidligere plukkhogster/gruppehogster finnes jevnt i hele området. Flere gamle hesteveger vitner også om tidligere tiders hogst i området. Verneområdet inkluderer også noen mindre hogstflater av nyere dato, hvor ny ungskog nå er etablert (hogstklasse II).

Naturskogen varierer fra optimalfase til sein oppløsningsfase, og forekomsten av dødved (læger) varierer fra liten til nokså rik. Det er overvekt av ferske læger, mens midlere og sterkt nedbrutte læger forekommer spredt (figur 11). Lokalt er det likevel en viss dødvedkontinuitet med funn av flere rødlistede signalarter på granlæger.

Det flersjiktete skogbildet indikerer at det trolig har vært kontinuitet i kronesjiktet i naturskogen (plukkhogst/gruppehogst har vært dominerende hogstform). Dette understøttes også av rike forekomster av enkelte krevende lavararter. På koller vokser stedvis nokså ensjiktet furuskog hvor det er påvist brannmerker fra eldre skogbranner. Denne skogen er gjennomgående nokså gammel, men tredimensjonene er likevel små (seintvoksende trær) (figur 12).

Foryngelsen på nyere hogstfelt innenfor reservatet er trolig en kombinasjon av planting og naturlig foryngelse. Flere av ungskogfeltene er tette og har opplagt en nokså stor andel innblanding av stedege trær. Lauvinnslaget er også rikelig i flere av disse småfeltene (figur 13).

Figur 11. Granskog med innslag av læger i ulike nedbrytningsfaser. Begna naturreservat. Foto: 7.11.2011, Geir Høitomt.

Figur 12. Nokså ensjiktet (og noe brannpåvirket) furuskog med seintvoksende trær i Begna naturreservat. Foto: 7.11.2011, Geir Høitomt

Figur 13. Hogstfelt med rikt oppslag av gråor i Begna naturreservat. Foto: 9.11.2011, Geir Høitomt.

2.6 Artsmangfold og rødlistearter

Som beskrevet i kap. 2.5 er variasjonen i vegetasjonstyper stort, og området har et stort spenn både langs fuktighetsgradient og temperaturgradient (sol- og skyggeside). Dette gir grunnlag for et stort artsmangfold for mange artsgrupper. Opprevet landskap og stedvis kontinuitet i død ved bidrar også i vesentlig grad til dette. Tåkedannelse i den «vannfylte» trange kløfta gir ytterligere gunstige levekår for fuktighetskrevede arter (figur 14). Begna naturreservat peker seg ut som et hotspot-habitat for truede arter, og totalt 30 rødlistearter er påvist i reservatet (tabell 1). Disse fordeler seg med henholdsvis 7, 5 og 18 arter i kategoriene sterkt truet (EN), sårbar (VU) og nært truet (NT).

Tabell 1. Forekomst av indikatorarter og rødlistede arter (Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015) i Begna naturreservat (kilde: Lindblad 1996, Gaarder 1999, Artskart og Geir Høitomts observasjoner).

Art	Latin	Rødlistekategori
lutvokssopp	<i>Hygrocybe nitrata</i>	NT
sprekkjuke	<i>Diplomitoporus crustulinus</i>	VU
klengekjuke	<i>Skeletocutis brevispora</i>	VU
svartsonekjuke	<i>Phellinus nigrolilmitatus</i>	NT
rynkeskinn	<i>Phlebia centrifuga</i>	NT
rosenkjuke	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT
duftskinn	<i>Cystostereum murrainii</i>	
lamellfiolkjuke	<i>Trichaptum laricinum</i>	NT
piggbroddsopp	<i>Asterodon ferruginosus</i>	
kjøttkjuke	<i>Leptoporus mollis</i>	
vasskjuke	<i>Climacocystis borealis</i>	
granstokkjuke	<i>Phellinus chrysoloma</i>	
granrustkjuke	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	

blodkjuke	<i>Gloeoporus taxicola</i>	
furustokkjuke	<i>Phellinus pini</i>	
mjuktjafs	<i>Evernia divaricata</i>	VU
trådragg	<i>Ramalina thrausta</i>	VU
huldrestry	<i>Usnea longissima</i>	EN
gubbeskjegg	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT
kort trollskjegg	<i>Bryoria bicolor</i>	NT
spriseskjegg	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	NT
småblæreglye	<i>Collema curtisporum</i>	EN
brun blæreglye	<i>Collema nigrescens</i>	
granseterlav	<i>Hypogymnia bitteri</i>	NT
randkvistlav	<i>Hypogymnia vittata</i>	
lungenever	<i>Lobaria pulmonaria</i>	
skrubbenever	<i>Lobaria scrobiculata</i>	
fossenål	<i>Calicium lenticulare</i>	EN
svartprikknål	<i>Calicium parvum</i>	
	<i>Caloplaca chrysodeta</i>	
praktlav	<i>Cetrelia olivetorum</i>	VU
dverggullnål	<i>Chaenotheca bracypoda</i>	
huldrenål	<i>Chaenotheca cinerea</i>	EN
skyggenål	<i>Chaenotheca stemonea</i>	
sukkernål	<i>Chaenotheca subroscida</i>	NT

langnål	<i>Chaenotheca gracillima</i>	
rundhodenål	<i>Chaenotheca sphaerocephala</i>	EN
rimnål	<i>Chaenothecopsis viridiabla</i>	NT
furuskjell	<i>Cladonia parasitica</i>	NT
hvithodenål	<i>Cybebe gracilentia</i>	NT
barkravnlav	<i>Lopadium disciforme</i>	
skoddelav	<i>Menegazzia terebrata</i>	NT
	<i>Micarea botryoides</i>	
kystårenever	<i>Peltigera collina</i>	
vanlig ospenål	<i>Phaeocalisium populneum</i>	
flatragg	<i>Ramalina sinensis</i>	NT
flokestry	<i>Usnea chaetophora</i>	
grynfiltlav	<i>Pannaria conoplea</i>	
marisko	<i>Cypripedium calceolus</i>	NT
hubro	<i>Bubo bubo</i>	EN
hønsehauk	<i>Accipiter gentilis</i>	NT
fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>	NT
gaupe	<i>Lynx lynx</i>	EN

Figur 14. Skodde bidrar til fuktig lokalklima i Begna naturreservat.
Foto: 3.10.2013, Geir Høitomt.

Lavfloraen er relativt godt undersøkt og flere sårbare arter er påvist. Spesielt oppsiktsvekkende er forekomsten av mjuktjafs (VU) (figur 15), og arten er framhevet i verneformålet for Begna naturreservat. Innenfor verneområdet finnes forekomster av mjuktjafs som er av de rikeste som er påvist i Norge (og Europa). Arten vokser på flere tusen trær, grovt anslått til mellom 10 – 50 000 (Lindblad 1996). Forekomsten varierer i rikhet, fra svært rik i lysåpen barblandingsskog ut mot skrenten og i sumpskog, til svært fattig (og fraværende) i tett ensjiktet granskog. Mjuktjafs vokser både på gran og furu, på sistnevnte treslag både på selve stammen (figur 16) og på kvister. Arten finnes på begge sider av elva, og fra nord til sør i naturreservatet. Det ble i 2009 etablert tre prøvefelt for opptelling av mjuktjafs i Begna naturreservat. Prøvefeltene er talt tre ganger, i 2009, 2013 og 2017, uten vesentlige endringer i antall trær med forekomst. Også utenfor verneområdet finnes rike forekomster av mjuktjafs, stedvis helt inn mot vernegrensa.

Hengelav opptrer ellers jevnt, spesielt i den skyggefulle gran- og barblandingsskogen på vestsida. Av rødlistearter er huldrestry (EN), trådragg (VU), gubbeskjegg (NT) og sprikeskjegg (NT) påvist. Førstnevnte art har få vokseplasser og er så langt ikke påvist med store forekomster (spredt forekomst på et fåtall trær), mens trådragg finnes nokså jevnt på berg og grankvister på flere skyggefulle og elvenære lokaliteter.

Figur 15. *Mjuktjafs på grankvister i Begna naturreservat. Foto: 3.10.2013, Geir Høitomt.*

Figur 16. *Mjuktjafs på furustamme i Begna naturreservat. Foto: 7.8.2010, Geir Høitomt.*

De fuktige miljøene med forekomst av lauvtrær (rikkbarkstrær), bergvegger, gamle trær og død ved er viktige leveområder også for andre sjeldne og sårbare lavararter. Det er bl.a. gjort funn av kort trollskjegg (NT), skoddelav (NT) og praktlav (VU) på steinblokker i skyggefulle miljøer, mens flatragg (NT) (figur 17) og småblæreglye (EN) er påvist på gammel osp.

Typiske lobarionsamfunn er relativt svakt utviklet, men finnes spredt på gammel selje, rogn og osp, samt på enkelte bergvegger. Her inngår arter som lungenever (figur 18), skrubbenever, grynfiltlav, brun bæreglye, lodnevrege, grynvrenge, glattvrenge og kystårenever.

En stor elgstamme i denne delen av Valdres bidrar negativt til rekruttering av nye rikkbarkstrær (rogn, osp og selje) i reservatet. Disse artene («ROS-artene») er ettertraktet som beiteplanter for hjortedyr. De oppnår derfor bare unntaksvis grove dimensjoner i områder med stor elgstamme.

Figur 17. Flatragg på osp med sprekkbark i Begna naturreservat.

Foto: 7.8.2010, Geir Høitomt.

Figur 18. Rik forekomst av lungenever på rogn i Begna naturreservat.

Foto: 7.10.2011, Geir Høitomt.

Forekomsten av skorpelav i området er middels godt undersøkt. Artsutvalget omfatter flere rødlistede arter, hvorav flere i høye rødlistekategorier. Av påviste arter nevnes: fossenål (EN), svartprikknål, dverggullnål, huldrenål (EN), skyggenål, sukkernål (NT), langnål, rimnål (NT), hvithodenål (NT) og rundhodenål (EN). Disse artene vokser på ulike substrat (løvtrær, granstammer, sprekkbark mm), og er gjennomgående arter som krever fuktige og stabile livsmiljøer.

Interessante vedboende arter (signalarter og rødlistearter) er i første rekke påvist på granlæger i delområder der dødvedkontinuiteten er størst (figur 19). Her forekommer arter som klengekjuka (VU), rynkeskinn (NT), duftskinn, vasskuka, kjøttkuka, granrustkuka, blodkuka, lamellfiolkuka (NT) (figur 20), rosenkuka (NT) og svartsonekuka (NT) på gran- og furulæger i ulike nedbrytningsstadier. På stående død gran er sprekkkuka (VU) påvist i seintvoksende sumpskog. Fravær av enda mer «krevende» arter knyttet til død ved indikerer at det ikke har vært kontinuerlig tilgang på slikt virke (hogstpåvirkning).

Figur 19. I gunstige miljøer kan flere krevende arter vokse på samme læger. Her ses rosenkjuke (NT), granrustkjuke og klengekjuke (VU) på granlæger i Begna naturreservat. Foto: 7.10.2011, Geir Høitomt.

Figur 20. Lamellfiolkjuke på granlæger i Begna naturreservat. Foto: 3.10.2013, Geir Høitomt

Mosefloraen er dårlig undersøkt, men antas å være mindre rik som følge av mangel på rike bergvegger og kilder. Den overveiende fattige berggrunnen resulterer også i en karplanteflora som må betegnes som nokså fattig. Enkelte nokså rike vekselfuktige drag forekommer imidlertid spredt både på øst- og vestsida. Her er arter som marisko (NT), stortveblad, sumphaukeskjegg, turt, storrap og myskegras påvist. De noe rikere skogtypene har innslag av noe krevende arter som blåveis, krattfiol, fagerklokke, firblad, skogsvinerot og liljekonvall.

Fuglefaunaen er dominert av barskogsarter med forekomst av bl.a. granmeis, toppmeis, trekryper, tretåspett, svartspett, storfugl og jerpe. I mer lauvdominert skog kommer arter som gransanger, munk, møller, løvsanger, måltrost, flaggspett og grønnspett inn. Av dagrovfugler/ugler forekommer flere arter, eksempelvis fjellvåk, hønsenhauk (NT), hubro (EN) og fiskeørn (NT). De tre førstnevnte finner gunstige hekkebiotoper i verneområdet.

Figur 21. Fjær fra hubro funnet i Begna naturreservat. Foto: 2.10.2013, Geir Høitomt.

2.7 Fremmede arter

Forekomst av fremmede (innførte) arter kan gi store forvaltningsmessige utfordringer. Fremmede arter i Norge er listet i Norsk svarteliste (Gederaas 2012). Spesielt fokus er rettet mot arter som er vurdert til å ha negativ effekt på stedegent biologisk mangfold (klassifisert som *svært høy risiko* og *høy risiko*). Disse artene kan redusere de biologiske verdiene i reservatet hvis de utbreder seg og fortrenger andre arter, eller endrer vegetasjonstypene som finnes der. Tabell 2 viser hvilke arter i disse kategoriene som er påvist i Begna naturreservat.

Tabell 2. Fremmede arter påvist i Begna naturreservat. Arter plassert i gruppene svært høy risiko (SE) og høy risiko (HI) er tatt med. Risikovurdering i henhold til Norsk svarteliste (Gedreaas 2012).

Art	Latinsk navn	Risikovurdering	Kommentar
Mink	<i>Mustela vison</i>	SE	Negativ effekt på stedegne arter.
Rødhyll	<i>Sambucus racemosa</i>	HI	Negativ effekt på stedegne arter og naturtyper

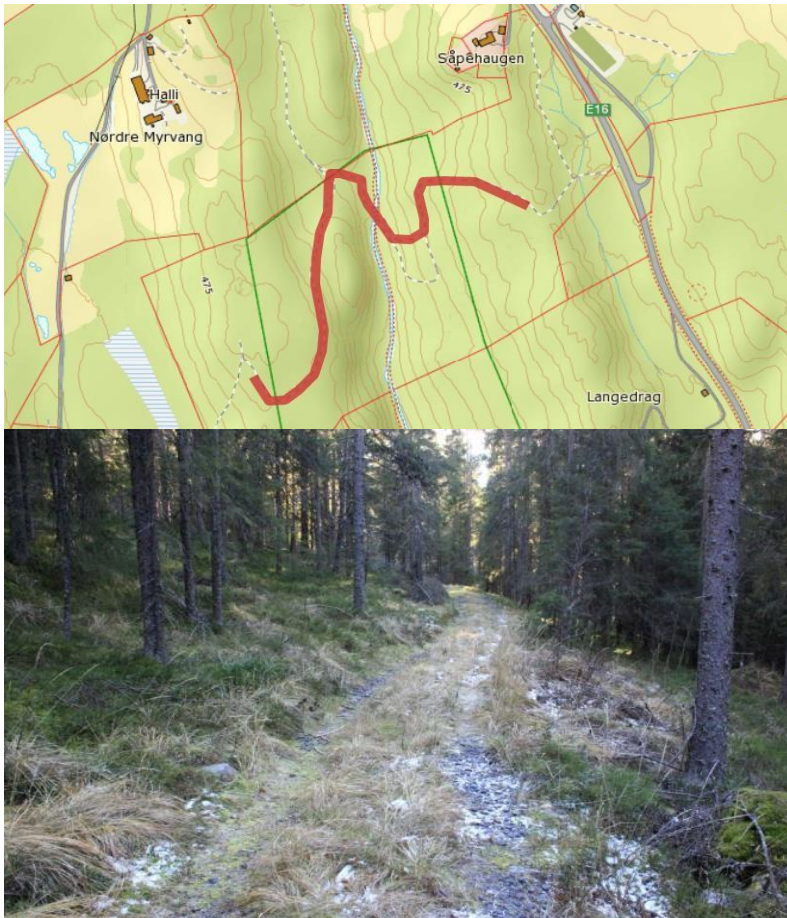
Mink var fram til 1950 hovedsakelig utbredt i mer eller mindre isolerte bestander i områder det var eller hadde vært minkfarmer. I løpet av 1950- og 60-tallet koloniserte imidlertid arten mesteparten av landet. Fra 1970 og fram til i dag har utbredelsen endret seg relativt lite. Mink finnes i dag over hele det norske fastlandet, men noen minkfrie lokaliteter er knyttet til øyer og øygrupper ytterst langs kysten. Erfaringer fra Norge og andre land viser at mink kan ha betydelig negativ effekt på bakkehekkende fugl (vannfugl spesielt) (Gedreaas 2012). Arten kan bekjempes gjennom jakt og fangst.

Rødhyll er en opptil fire meter høy busk som trives best på næringsrik jord med jevn fuktighet. Den er opprinnelig innført som prydblant i Norge, og de første meldingene om funn av forvillet eksemplarer er fra 1870-årene. Arten trives i lysåpne miljøer og er sjelden i sluttede skogbestand. Innenfor verneområdet vokser arten flere steder, fortrinnsvis i tilknytning til ungskogbestand (nyere hogstinngrep) og i kantsoner til disse. Arten spres bare ved hjelp av fruktene og er dermed nokså lite ressurskrevende å bekjempe.

3 BRUKERINTERESSER. TIDLIGERE OG NÅVÆRENDE BRUK

3.1 Landbruk

Skogen langs Begna har i lang tid blitt utnyttet i skogbrukssammenheng. Gamle stubber finnes jevnt i hele området, og gamle hesteveger og nyere traktorveger finnes flere steder innenfor vernegrensa. Også noen ungskogfelter etter nyere tids flatehogst er av arronderingsmessige hensyn tatt med i reservatet. Uttak av trær vil nå kun være aktuelt i form av skjøtselstiltak. Etter søknad til forvaltningsmyndigheten kan det gis tillatelse til utkjøring av tømmer (fra areal utenfor verneområdet) på eksisterende traktorveg som ligger på eiendom 100/10. Figur 22 viser deler av denne traktorvegen 7.11.2011.

Figur 22. Traktorvegen på eiendom 100/10 i Begna naturreservat.
Foto: 7.11.2011, Geir Høitomt.

I forvaltningsplanprosessen har Nord-Aurdal kommune påpekt at det går en driftsveg i nordvestre deler av naturreservatet med forbindelse til drivverdige skogarealer utenfor naturreservatet i Kyrjukuldalen utenfor naturreservatet. Det er ingen spesifisert dispensasjonsbestemmelser knyttet til denne og evt. søknader om motorisert bruk og vedlikehold må derfor vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i

naturmangfoldloven § 48, og der status for driftsvegen må klargjøres nærmere. Vernemyndigheten legger opp til en nærmere undersøkelse av standarden på driftsvegen for å klargjøre formell status for denne, som en del av bakgrunnen for behandling av evt. søknader. Dersom det ikke er aktuelle alternativer veier/traseer utenfor reservatet for å frakte ut tømmer, er det påregnelig at det vil bli gitt tillatelse til å bruke driftsvegen med nærmere vilkår om tidsperiode mv. Dette betinger at det ikke er nødvendig å sette driftsvegen i bedre stand enn den var ved vernetidspunktet.

Deler av nåværende reservat ble utnyttet som utmarksbeite i eldre tid, men ingen områder peker seg i dag ut som spesielt beitepåvirket. Beitedyr (i form av sau) påtreffes nå kun sporadisk i reservatet. Et visst beite er gunstig for flere arter knyttet til åpne skogsmiljøer (eksempelvis ulike arter kalkbarskogssopper).

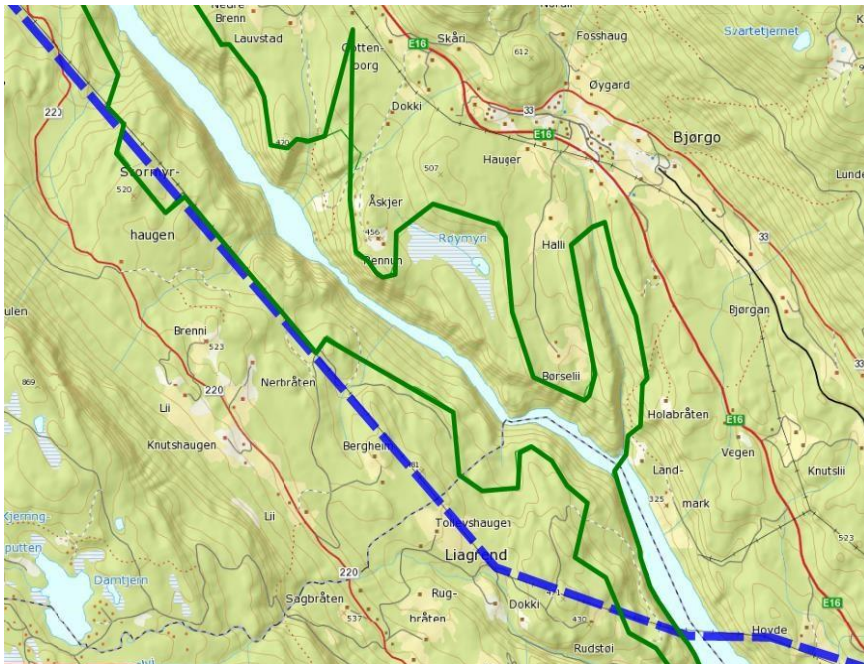
Innenfor Begna naturreservat ligger det ett fraflyttet gardsbruk, Nerre Åskjer (figur 23). I tilknytning til dette småbruket er det gammel innmark (slåttemark) som nå er ute av bruk. Disse slåttemarkene har opprinnelig gått helt ned til elvebredden. Her ligger det i dag en hytteeiendom hvor tunet fortsatt skjøttes som slåttemark (se figur 10).

Figur 23. *Småbruket Nerre Åskjer i Begna naturreservat brukes nå som feriested.
Foto: 9.10.2011, Geir Høitomt.*

3.2 Tekniske inngrep

En kraftlinje (132 kV) går langs grensa og på to steder gjennom Begna naturreservat på vestsida av elva. Linjetraseen er vist på figur 24 og selve linja på figur 25. Linje-eier er Eidsiva. Denne høgspenninglinja krever løpende vedlikehold, innbefattet nødvendig rydding av skog og kratt i linjetraseen. Ryddebredde for høgspenninglinja er 42 meter. I denne bredden fjernes skog og kratt med jevne mellomrom. Det benyttes manuell hogst/rydding i dette arbeidet.

Figur 24. Oversiktskart som viser kraftlinja i Begna naturreservat. Linja er markert med blått og reservatgrensa med grønt.

Figur 25. Høgspenlinja som krysser vestre deler av Begna naturreservat.
Foto: 7.11.2011, Geir Høitomt.

3.3 Jakt, fiske og friluftsliv

Fiske og jakt på hjortedyr og småvilt har tradisjonelt foregått i noe omfang i Begna naturreservat. I henhold til vernebestemmelsene er jakt og fangst etter viltloven, og fiske etter lakse- og innlandsfiskeloven tillatt. Innenfor verneområdet er det særlig jakt på elg og rådyr, samt fiske i Begna som utøves i dag.

Sanking av bær (og matsopp) har også tradisjonelt foregått i dette området, og foregår i et visst omfang fortsatt.

Flere av de gamle stiene og hesteveiene innenfor reservatet benyttes i tursammenheng. Småbruket Nerre Åskjer og hytte-eiendommen nær ved har også kun adkomst via slike gamle stier/ferdselsveier (figur 26).

Bålbrenning er tillatt, men det skal kun benyttes tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved. I dette verneområdet er det spesielt viktig at forbudet mot å bryte kvist av trær overholdes. Som vist på figur 15 vokser bl.a. mjuktjafs ofte på tørrkvist på stående bartrær. Det generelle bålforbudet i utmark i perioden 15.4. til 15.9. gjelder for øvrig selvsagt også innenfor verneområdet.

Figur 26. Ferdelsvegen ned til Nerre Åskjer i Begna naturreservat.
Foto: 9.10.2011, Geir Høitomt.

Det foregår noe båtbruk på Begna hvor formålet er adkomst til hytte, fiske eller annen rekreasjon. I henhold til vernebestemmelsene er motorisert ferdsel med båt på Begna tillatt når farten er under 5 knop (dvs. ca. 9 km/t).

3.4 Motorisert ferdsel

Områdets karakter gjør at motorisert ferdsel i svært beskjeden grad har funnet sted i området. Før vernetidspunktet ble det imidlertid drevet noe skogsdrift i området, og flere enkle traktorveger berører området. Etter søknad til forvaltningsmyndigheten kan det gis tillatelse til utkjøring av tømmer på eksisterende traktorveg som ligger på eiendom 100/10 (se kapittel 3.1).

I henhold til vernebestemmelsene er motorisert ferdsel med båt på Begna tillatt når farten er under 5 knop (dvs. ca. 9 km/t).

3.5 Informasjon og oppsyn

Informasjon om verneområdet er tilgjengelig via Fylkesmannens/Miljødirektoratets nettsider på www.naturbase.no. Her ligger oversiktskart som viser grenser, flyfoto, vernebestemmelser og bakgrunnsinformasjon om verneverdier i Begna naturreservat.

Det er satt opp 2 informasjonstavler som informerer allmennheten om naturverdiene i reservatet (figur 27). Disse er plassert i tilknytning til naturlige inngangsporter til verneområdet. Det er viktig at disse informasjonspunktene opprettholdes. Med dagens ferdsel i området anses disse informasjonspunktene å dekke behovet. Det bør imidlertid vurderes å sette opp ytterligere to tavler:

1. Langs nåværende E16-trase når denne veien er ferdig lagt om. Nåværende veg blir da lokalveg, og det er god oversikt over deler av reservatet fra denne.
2. I sørenden av verneområdet, ved veg som går inn til reguleringsdammen.

Figur 27. Plassering av eksisterende informasjonstavler i Begna naturreservat.

Oppsyn i verneområdet gjennomføres av Statens naturoppsyn (SNO) på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten. Oppsynet kontrollerer at vernebestemmelsene overholdes og gjennomfører naturfaglige registreringer. Oppsynsomfanget er imidlertid begrenset innenfor de tildelte rammer. Se også kap. 4.5.

4 BEVARINGSMÅL, FORVALTNING OG SKJØTSEL

4.1 Overordnede mål/bevaringsmål

EU krever i sitt habitatsdirektiv at medlemsstatene skal fastsett bevaringsmål for utvalgte naturtyper og arter som det er viktig å beskytte. Dette er nedfelt i naturmangfoldlovens kapittel II om alminnelige bestemmelser for bærekraftig bruk, hvor de er benevnt som forvaltningsmål. Forvaltningsmålene er grunnleggende prinsipp som gjelder all naturbruk, men som har særlig betydning for truet og sårbar natur, og derfor også i forvaltningen av verneområder slik som Hovstjern naturreservat. I naturmangfoldloven § 37 (naturreservater) heter det at om verneområder krever aktive tiltak for at verneverdiene skal gjenopprettes eller vedlikeholdes, så skal det samtidig med vernevedtaket legges fram en plan for skjøtsel som skal sikre verneformålet. For å kunne gjøre dette, er det nødvendig å velge ut viktige naturkvaliteter og tilstandsvariabler, definere bevaringsmål og etablere overvåking. Bevaringsmål beskriver den tilstand som man ønsker at en tilstandsvariabel skal ha. Dette skal helst være målbart enten det er snakk om kvantiteter, f.eks. mål for areal, eller kvaliteter, som f.eks. observert forekomst eller vellykket hekking.

Formålet med vern av Begna naturreservat er beskrevet i verneforskriften § 2 (vedlegg 1): *Formålet med fredningen er å bevare et forholdsvis urørt skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området har en særskilt vitenskapelig betydning som leveområde for en meget interessant kryptogamflora med viktige forekomster av sjeldne og trua arter, der særlig den store forekomsten av en spesiell lavart er svært verdifull. Området er egenartet fordi det er et relativt stort, lågereliggende naturskogområde med stor variasjon i naturmiljøer, skogtyper og vegetasjonstyper.*

Forvaltningsplanens primære formål vil i tråd med dette være å bevare naturmiljøet knyttet til Begna naturreservat, med tilhørende prosesser og mangfold av arter, naturtyper og vegetasjon som er knyttet til slike skogsområder. Naturverdiene i Begna naturreservat er i hovedsak naturbetinget (avhengig av klima, berggrunn, beliggenhet, naturkreftenes påvirkning og samspillet mellom arter), og er i mindre grad kulturbetinget (påvirket av langvarig bruk). En viss utmarksbeiting har trolig foregått i området, og spredt husdyrbeite pågår fortsatt. Tydelig beitepåvirkede områder (naturbeitemark, beiteskog) finnes imidlertid ikke i verneområdet. Mindre arealer med gammel gjengroende slåttemark finnes innenfor verneområdet.

Naturmiljøet i Begna naturreservat er variert og inneholder bl.a. fuktige miljøer med sjeldne lavarter, stedvis kontinuitet i kronesjikt og (i mindre grad) kontinuitet i forekomst av død ved (se kap. 2.4 og 2.5). Gjennom ulike registreringer er det påvist et betydelig antall rødlistede arter (se kap. 2.6), og Begna er vurdert som et nasjonalt (og internasjonalt) verneverdig skogområde (Direktoratet for Naturforvaltning, 1999). Bevaring av artsmangfoldet knyttet til disse artsrike og varierte miljøene er derfor viktig for å ivareta verneformålet. Samtidig er

det viktig at området ikke påføres uheldig påvirkning i form av hogst, motorferdsel eller tekniske inngrep, samt negativ påvirkning av fremmede arter.

Tabell 3. Bevaringsmål, tilstand og aktuelle tiltak for Begna naturreservat.

Tilstandsvariabler	Sone 1: Naturskog (nesten hele reservatet)	Sone 2: Ungskogfelt vist på figur 29
Overordnet mål	Bevare barskog med stor variasjon i vegetasjonstyper, naturtyper og stor forekomst av død ved og truede arter. Gjennom naturlig utvikling vil naturskogen få gradvis mer urskogspreg.	Utvikle barskog i retning naturskog., med stor variasjon i vegetasjonstyper, naturtyper og stor forekomst av død ved og truede arter
Areal	Arealet med naturskog som har høy alder skal øke.	Arealet med naturskogspreg skal øke.
TS Tresjiktssuksjesjonstilstand	Heterogen flersjiktet grandominert skog, med stedvis betydelig innslag av furu og lauv.	Tett ensjiktet ungskog (delvis plantet) av gran, furu og lauvtrær.
TR Tetthetsreduksjon i skogbestand.	Naturlig utvikling.	Avstandsregulering for å legge til rette for suksesjon rik på lauvskog, og videre utvikling mot naturskog. Redusere tetthet av gran og skape åpninger i bestandene. Bevare eventuelle overstandere.
DV Død ved	Stedvis mye død ved, gadd og læger. Fordelingen mellom ulike nedbrytningsklasser vil forbedres gjennom naturlig utvikling.	Svært lite død ved, gadd og læger. Forekomst av død ved vil utvikles.
GT Svært store og gamle trær	Innslag av grove og gamle trær. Svært store og gamle trær vil utvikles gjennom naturlig utvikling.	Ingen grove og gamle trær. Grove og gamle trær vil utvikles.
Naturskogskarakter	I sin helhet, over 95% av reservatets areal.	Mindre områder som har ungskogspreg. Det legges til rette for utvikling mot naturskogskarakter.

Lokalt utvalgte arter	Lavarter knyttet til fuktige og skyggefulle skogsmiljøer, bl.a. mjuktjafs og ulike knappenålslav. Dødvedarter knyttet til gran i ulike nedbrytningsfaser, bl.a. rynkeskinn, lamellfiolkjuka og rosenkjuka. Arter knyttet til gamle lauvtrær, bl.a. småblæreglye og trådrag	Ingen forekomst av slike arter i dag. Gjennom skjøtsel legges til rette for utvikling mot naturskog med samme kvaliteter som resten av verneområdet.
FA Fremmede arter (svartelista)	Arter med svært høy risiko (SE) eller høy risiko (HI) er ikke ønsket. Overvåkes og tiltak iverksettes ved behov.	Arter med svært høy risiko (SE) eller høy risiko (HI) er ikke ønsket. Overvåkes og tiltak iverksettes ved behov.
BF Aktuell driftsform	Naturlig utvikling.	Avstandsregulering av tette partier i ungsbogen. Skape en tilnærmet naturlig suksesjonsutvikling mot naturskogpreg. Prioriterer stort lauvinnslag og etablere åpninger i grandominerte partier. Spare eventuelle overstandere.

Figur 28. Røddlistearten mjuktjafs (VU) har unike forekomster i Begna naturreservat.
Foto: 3.11.2013, Geir Høitomt.

4.2 Trusler mot verneverdiene

Verneverdiene i Begna naturreservat er i hovedsak knyttet til naturskogsmiljøer i et variert og fuktig miljø. Ved økende alder på denne skogen vil naturverdiene øke. Det er derfor viktig å unngå tekniske inngrep eller hogst innenfor reservatet. I henhold til gjeldende vernebestemmelser er slike inngrep forbudt. Erfaringsmessig forekommer ulovlige inngrep i denne typen naturreservater sjelden.

Reservatgrensene er av arronderingsmessige hensyn trukket slik at enkelte ungskogfelt ligger innenfor verneområdet. Disse feltene er forynget både naturlig og gjennom planting. Ungskogfeltene (hogstklasse II) har gjennomgående stor tre-tetthet, trolig grunnet kombinasjon av planting og naturlig foryngelse. Noen slike felt på østsida har et betydelig lauvoppslag, og har derfor en suksisjon som minner mer om naturlig foryngelse etter f.eks. en skogbrann, mens andre felt (på vestsida) har en høy tetthet av gran (figur 29 og 30). Det er ikke ønskelig at det utvikles tette granbestand som har karakter av kulturskog i reservatet. Sårbare og truede arter i Begna naturreservat er i hovedsak knyttet til skog med naturskogskvaliteter, og ensjiktete tette granbestand vil ikke være egnede leveområder for disse artene.

Forekomst av fremmede arter kan skade både stedegen vegetasjon, naturtyper og dyreliv. I Begna naturreservat er flere fremmede arter registrert (kap.2.7). Så langt har ingen av forekomstene påvirket verneområdet negativt i særlig grad. Slike fremmede arter må likevel holdes under oppsikt og bekjempes ved behov. Økt forekomst vil kunne ha negativt innvirkning på vegetasjonssamfunn og områder hvor sårbare og sjeldne arter vokser i dag.

4.3 Retningslinjer i forvaltningen og framtidig forvaltningspraksis

Landbruk

Vegetasjon, herunder døde busker og trær, er fredet mot skade og ødeleggelse (§ 3, pkt. 1). Hogst innenfor verneområdet vil derfor kun være aktuelt som et forvaltningstiltak i tråd med vedtatt forvaltningsplan. I praksis vil dette dreie seg om tynning/avstandsregulering i etablerte plantefelt (hogstklasse II/III), jf. også verneforskriften § 5 pkt. 2.

Vernebestemmelsene er ikke til hinder for tradisjonell beiting (§ 4, pkt. 7). Et visst beite er gunstig for flere arter knyttet til åpne skogsmiljøer (eksempelvis ulike arter kalkbarskogssopper). Det er imidlertid viktig at beitepresset ikke medfører sterk terrengslitasje (i form av mye og tunge dyr). Beiting kan via forskrift reguleres hvis den skader eller ødelegger naturmiljøet (§ 4, pkt. 7). Det skal likevel mye til før det blir aktuelt med en slik forskrift. Vedlikehold av gjerder slik de var på vernetidspunktet er tillatt uten søknad. Oppsetting av nye gjerder i forbindelse med beiting kan tillates etter søknad (§ 5,

pkt. 8). Kultivering av beitemark, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempingsmidler er ikke tillatt (§ 3, pkt. 3).

I tilknytning til det nedlagte småbruket Nerre Åskjær ligger det arealer med gammel slåttemark. Dette småbruket benyttes nå som fritidseiendom og slåttemarka er i gjengroing. Disse slåttemarkene har opprinnelig gått helt ned til elvebredden. Her ligger det i dag en hytteeiendom hvor tunet fortsatt skjøttes som slåttemark (se figur 10). Verneforskriften hjemler ikke slått innenfor reservatet. Hensynet til bruk og vedlikehold av fritidseiendommene (småbruk og hytte), tilsier imidlertid at slått og rydding av vegetasjon rundt eksisterende bygningsmasse kan utføres. Det forutsettes at omfanget av slik slått/rydding tilsvarer dagens praksis, jf. figur 10 og 23). Slått utover dette må vurderes i en eventuell dispensasjonssøknad. Naturkvalitetene på nåværende åpent landbruksareal vurderes som nokså begrenset (ikke funn av spesielle kravfulle eller rødlistede arter). På grunn av vanskelig terreng og tilhørende store naturinngrep, kan det ikke påregnes tillatelse til opparbeidelse av eventuell driftsveg ned til denne tidligere landbrukseiendommen.

Vegetasjon

Vegetasjon, herunder døde busker og trær, er fredet mot skade og ødeleggelse (§ 3, pkt. 1). Kraftlinja som går langs grensa og delvis gjennom Begna naturreservat på vestsida av elva (figur 24), krever løpende vedlikehold og nødvendig rydding av skog og kratt i linjetraseen. Over en lengre strekning (ca. 1200m) følger grensa for verneområdet ytterkant av ryddebeltet (ryddebeltet ligger utenfor naturreservatet). Ryddebredde for høgspenlinja er 42 meter. I denne bredden fjernes skog og kratt med jevne mellomrom. Slikt vedlikehold og rydding er hjemlet i vernebestemmelsene (§4, pkt. 2a, 2b, 2c). Sprøyting av vegetasjon i kratlinjegater foregår i lite omfang i Norge. Innenfor Begna naturreservat er bruk av kjemiske bekjempingsmidler forbudt (§3, pkt. 3). Bruk av sprøytemidler i kraftlinjegata innenfor reservatet er derfor forbudt og vil ikke bli gitt tillatelse til.

Etter søknad kan det gis tillatelse til enkel rydding, merking og vedlikehold av gamle ferdselsveier for å beholde framkommeligheten (§ 5, pkt. 1) (til fots). Flere slike tillatelser er gitt etter at verneområdet ble opprettet. I slike tilfeller er det viktig at vilkårene vurderes i detalj for å unngå unødig skade på vegetasjon og voksesteder for sjeldne eller sårbare arter (eksempelvis trær med forekomst av mjuktjafs). Kapping av større vindfall over stien foretas slik de delene av stammen som ligger på begge sider av stien forblir urørt.

Bålbrenning er tillatt i henhold til vernebestemmelsene (§4, pkt. 8). Det skal kun benyttes tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved. I dette verneområdet er det spesielt viktig at forbudet mot å bryte kvist av trær overholdes. Som vist på figur 15 vokser bl.a. mjuktjafs ofte på tørrkvist på stående bartrær.

Det er registrert fremmede plantearter i Begna naturreservat som er vurdert til *svært høy risiko* og *høy risiko* i den norske svartelista (Gederaas 2012), jf. kap. 2.8. Dette er arter som med stor grad av sannsynlighet vil medføre skader på den opprinnelige naturen. Ved slik påvirkning av arter fra denne risikogruppen i framtida er det nødvendig å iverksette tiltak, og dette må prioriteres høyt. Tiltakets art og omfang må imidlertid vurderes i de konkrete tilfellene som oppstår. Forekomsten av de andre fremmede planteartene må overvåkes og være gjenstand for en løpende vurdering.

Tekniske inngrep

Vedlikehold av bygningene på småbruket Nerre Åskjær og hytteeiendommen der er tillatt, jfr. verneforskriften § 4 pkt. 9. Vedlikeholdet skal ikke gå ut over standarden de hadde på vernetidspunktet. Unntaket for vedlikehold av eksisterende bygninger i verneområdet innebærer at nødvendige tiltak for å hindre forringelse av bygningen er tillatt, herunder utskifting av dårlige materialer eller forsterkninger. Det er bare direkte vedlikehold av selve bygningen som er omfattet av unntaket, som for eksempel reparasjoner av tak, vinduer og vegger. Vedlikehold som krever tiltak utenfor bygningen, for eksempel drenering, graving, utbedring av avløpsrør eller kabler inn til bygningen, faller utenfor. Dette gjelder selv om slike tiltak kan være høyst nødvendige for å holde bygningen ved like. Vedlikeholdet skal ikke føre til at bygningene endrer fasade eller karakter, og skal heller ikke føre til en vesentlig standardheving av bygningen. Oppføring av tilbygg, utvendig ombygging, utvidelse eller endring av størrelse, utseende eller funksjon anses ikke som vedlikehold. I naturreservater, som er den strengeste verneformen, og hvor verneverdiene oftest er knyttet til urørthet og inngrepsfri natur, er den klare hovedregelen at det ikke skal åpnes for ombygging og tilbygg i forskriften med mindre det i verneprosessen klarlegges spesielle behov for tilbygg og ombygginger. Det er ut fra dette ingen spesifisert dispensasjonsbestemmelse i verneforskriften for Begna naturreservat for utvidelse og ombygging av bygninger. Evt. søknader om vedlikehold av bygninger som går ut over standarden de hadde på vernetidspunktet og/eller om utvidelser må følgelig behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48, og vil praktiseres restriktivt. Fylkesmannen er innstilt på å kunne tillate en heving av standard (uten utvidelse) av en konkret hytte (tatt opp i forvaltningsplanprosessen) dersom det er nødvendig for å gjøre den beboelig.

Når det gjelder kraftlinja i området, viser vi til hva Miljøverndepartementet sa i forbindelse med foredrag til kongelig resolusjon om verneplan for skog i januar 2013: «MD viser til at bestemmelsene åpner for drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Vedlikehold omfatter blant annet utskifting av komponenter knyttet til kraftledninger (linjer, isolatorer, master, traverser m.v.) i samsvar med anleggets tillatte egenskaper i tråd med konsesjon etter energiloven. Oppsetting av master med annen utforming enn eksisterende anlegg, omfattes normalt ikke av bestemmelsene på dette punkt. Ved utskifting av master

eller andre komponenter, skal master og komponenter som er mest mulig lik eksisterende benyttes, med mindre overgang til andre typer master og komponenter vil redusere anleggets innvirkning på verneverdiene uten urimelige kostnader eller ulemper for anleggseieren, jf. energiforskriften § 3-4.

Oppgradering og/eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt er tillatt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i strid med verneformålet. Bestemmelsen omfatter tilfeller hvor det oppføres andre typer master, ved oppsetting av større master eller opphenging av nye liner m.v. som endrer anleggets egenskaper i forhold til hva det er gitt konsesjon til å etablere, og når endringen ikke innebærer en vesentlig fysisk endring i forhold til formålet med vernet. Eksempel på tiltak kan være endring av driftsspenning eller linetykkelse. Oppgraderinger som innebærer bruk av større eller endrede master kan også omfattes dersom det ikke kommer i konflikt med verneverdiene.

Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under ovennevnte, skal behandles etter søknad. Med dette siktes til tilfeller hvor oppgraderingen eller fornyelsen kan innebære en vesentlig fysisk endring i strid med verneformålet. Vurderingen av om oppgraderingen eller fornyelsen innebærer en vesentlig fysisk endring i forhold til formålet med vernet, vil være en konkret vurdering av tiltakets samfunnsmessige betydning satt opp mot hensynet til verneformålet i det enkelte tilfelle. Det antas at slike dispensasjoner under normale omstendigheter vil kunne gis. Hensikten med en konkret søknad er også å etablere en kontakt i forkant mellom tiltakshaver og forvaltningsmyndigheten for verneområdet med sikte på å drøfte avbøtende tiltak slik at mulige negative konsekvenser for verneformålet som følge av anlegget i størst mulig grad reduseres og dermed synliggjøres allerede i søknaden. Hensikten er ikke å diskutere nedleggelse eller dramatiske omlegginger av det eksisterende anlegget, men derimot en mest mulig skånsom utforming og mindre justeringer av anlegget. Opprettholdelse av luftledning i det samme området skal normalt aksepteres. Ved vurderingen skal det legges vekt på tiltakshaverens plikter etter energiloven til å sørge for å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, herunder sørge for vedlikehold og modernisering som sikrer en tilfredsstillende leveringskvalitet. Ved vurderingen skal det legges vekt på plikten til ved planlegging, utførelse og drift av eksisterende anlegg å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelig kostnader eller ulemper for konsesjonæren.»

Motorferdsel

Verneforskriftene setter forbud mot motorisert ferdsel (§ 3, pkt. 4). Områdets karakter gjør at motorisert ferdsel i svært beskjeden grad har funnet sted i området.

Før vernetidspunktet ble det imidlertid drevet noe skogsdrift i området, og flere enkle traktorveger berører området. Etter søknad til forvaltningsmyndigheten kan det gis tillatelse til utkjøring av tømmer på eksisterende traktorveg som ligger på eiendom 100/10 (se

kapittel 3.1). Slik utkjøring gjelder kun tømmer fra denne eiendommen vest for naturreservatet og gjennom dette. Det skal imidlertid også vurderes om dette tømmeret kan kjøres vestover til veien som går til Børselie.

Vedlikehold av denne traktorvegen kan også tillates etter søknad. Ved dokumentert behov kan tillatelse til vedlikehold for å opprettholde standarden på vernetidspunktet påregnes, jf. verneforskriften § 5 pkt. 9. Figur 22 viser deler av denne traktorvegen 7.11.2011.

Drift og vedlikehold av eksisterende kraftlinje er hjemlet i verneforskriften (se over). Motorisert ferdsel i denne sammenheng krever imidlertid tillatelse (§ 4, pkt. 2a). Tillatelse til slik motorisert ferdsel kan påregnes ved dokumentert behov. Det kan i en slik dispensasjon kunne settes vilkår om tidspunkt for gjennomføring, kjøretøyets art, kjøretrase og særskilte hensyn til vegetasjon og dyreliv.

Det er et generelt unntak for uttransport av felt storvilt (elg, hjort, bjørn) ved bruk av hest (kløving), jfr. verneforskriften § 4 pkt. 6. Motorisert utfrakt av slikt slakt trenger særskilt tillatelse, jfr. forskriften § 5 pkt. 5 og 10. Slik tillatelse kan påregnes for bruk av lett beltegående kjøretøy som elgtrekk, jernhest etc. og ATV med belter. Det forutsettes at kjøringa ikke setter varige spor i terrenget. Det innebærer bl.a. at myrer og andre blaute området må unngås. ATV med belter må også kjøres i gangfart for å unngå skader på terreng og vegetasjon. Bruk av annet kjøretøy, ATV uten belter og traktor, kan også vurderes tillatt på den aktuelle traktorvegen på eiendommen 100/10. Det kan gis flerårige dispensasjoner.

Det foregår noe båtbruk på Begna hvor formålet er adkomst til hytte, fiske eller annen rekreasjon. I henhold til vernebestemmelsene (§ 4, pkt. 3) er motorisert ferdsel med båt på Begna tillatt når farten er under 5 knop (dvs. ca. 9 km/t). Det kan også etter søknad gis tillatelse til opplag av båt innenfor verneområdet (§ 5, pkt. 7). Behov for slike opplagsplasser vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle, og alternative løsninger som innebærer opplag utenfor verneområdet må utredes.

Friluftsliv, jakt og fiske

I henhold til vernebestemmelsene er jakt og fangst etter viltloven, og fiske etter lakse- og innlandsfiskeoven tillatt (§ 4, pkt. 5).

For øvrig er bruk av verneområdet til teltleirer, idrettsarrangement eller andre større arrangementer forbudt (§ 3, pkt. 5). Dette forbudet omfatter ikke mindre grupper og organisert turvirksomhet til fots, inklusive guidet virksomhet (både kommersiell og ikke-kommersiell). Forbudet omfatter heller ikke teltleirer med inntil fem telt (vandretelt). Grupper på over 3040 personer må likevel ha tillatelse. Det samme gjelder konkurranser og arrangementer med deltagere over dette antallet. En turmarsj og oppsetting av turorienteringsposter, en bruk som normalt har et noe større omfang, er også aktiviteter som kommer inn under denne bestemmelsen, og som må ha en egen tillatelse, jf. verneforskriften § 5 pkt. 3. Ved behandlingen av slike saker vil vurderingstemaene for

forvaltningsmyndigheten bl.a. være slitasje på vegetasjon og forstyrrelse av dyrelivet. Som regel vil det gjennom valg av omfang, traséer/lokalisering og tidspunkt for gjennomføring være mulig å komme fram til løsninger som ivaretar både verneformål/verneverdier og bruk.

I denne sammenheng vises det også til friluftsløven med de regler denne har for denne typen aktiviteter, og som fortsatt gjelder innenfor naturreservatet.

Bruk av sykkel, hest og kjerre og ridning utenom eksisterende veger er forbudt, jf. verneforskriften § 3 pkt. 7. Slik bruk er kun tillatt på traktorvegen på eiendommen gnr./bnr. 100/10. Slik bruk ut over denne traktorvegen må det søkes om. Dersom naturmiljøet ikke blir skadelidende, kan slik bruk vurderes tillatt på andre tilsvarende traktorveger og gamle ferdselsveger i naturreservatet.

I verneforskriften er det under § 5 pkt. 9 åpnet for enkle tilretteleggingstiltak og etablering av leirplass på eiendommen gnr./bnr. 100/10. Denne bestemmelsen må ses i sammenheng med et (tidligere) reiselivstilbud på denne eiendommen. Tilretteleggingen kan omfatte en mindre lavvo (telt), bålplass, benker etc. i nærheten av Vesleelva. Når leirplassen over en periode (noen måneder/et år) ikke er i bruk, skal installasjonene fjernes.

4.4 Aktiv skjøtsel. Vurdering av behov for tiltak og grenseendringer

En vanlig målsetting i forbindelse med vern av barskog er fri utvikling i retning av naturskog/mer urskogspreg. Dette er i tråd med verneformålet for Begna naturreservat slik dette er uttrykt i vernebestemmelsene. I vernevurderingen gjort for området (Direktoratet for naturforvaltning, 1999) påpekes det at det er sjeldent å finne så pass store sammenhengende områder med naturskog i låglandet hvor de aller fleste vegetasjonstyper er representert, både fattig-rik gradienten og fuktig-tørr gradienten.

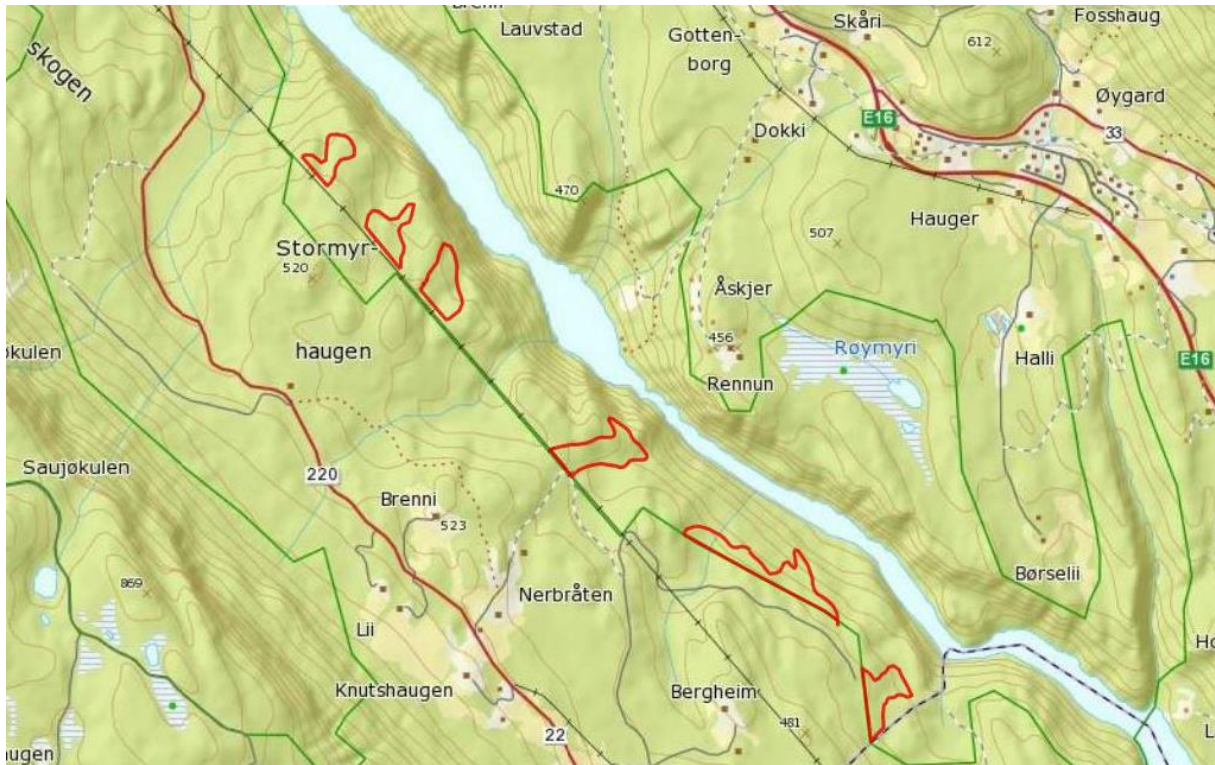
Vernevurderingen påpeker at Begna naturreservat representerer et stort og lite påvirket naturskogsområde i låglandet. Området skærer høyt nettopp på lav påvirkningsgrad og spesielle naturtyper. Potensialet for utvikling mot sterkere urskogspreg generelt i området er godt. Forekomster av mange signal- og rødlistearter knyttet til død ved og fuktige miljøer av vedboende arter er betydelig. Med økende alder på naturskogen øker disse kvalitetene. Begynnende sammenbrudd i tresjiktet i flere delområder styrker dødved-elementet, ved at det oppnås en mer balansert fordeling av nedbrytningsstadier.

I Forvaltningshåndboka (DN 2008) heter det i kap. 5.4.4: «I naturreservat der vern av barskog er hovedformålet, skal det vanligvis ikke gjennomføres noen form for skjøtsel. I disse områdene skal det skje en naturlig utvikling der de naturlige økologiske prosessene skal kunne finne sted». I Begna naturreservat er artsmangfoldet i beskjeden grad kulturpåvirket og derfor i liten grad avhengig av skjøtsel. Derfor vil målet om naturskog være hovedmålsetting for nær hele reservatet.

Denne naturtilstanden er karakterisert av:

- Flersjiktet og heterogen grandominert skog.
- Mye død ved i form av gadd og læger (i enkelte suksesjonsfaser til dels betydelige mengder).
- Stedvis (etter naturgitte forhold) eller i naturlige suksesjonsfaser betydelig innslag av furu og lauvtrær.

Reservatgrensene er av arronderingsmessige hensyn trukket slik at enkelte ungskogfelt (etter nyere hogster) ligger innenfor verneområdet (figur 29 og 30). Disse feltene er forynget både naturlig og gjennom planting. Ungskogfeltene (hogstklasse II) har gjennomgående stor tretetthet, trolig grunnet kombinasjon av planting og naturlig foryngelse. Sammenlignet med en naturlig suksesjon i etterkant av f.eks. en skogbrann har disse feltene et høyt treantall, spesielt av gran. Det synes relevant å sammenligne med en naturlig utvikling etter nettopp skogbrann da de aktuelle bestandene ikke utgjør typiske brannrefugier, og det faktum at skogbrann opprinnelig har påvirket store deler av dette skogområdet (brannmerker på trær og stubber). Områdets beliggenhet tatt i betraktning vil neppe skogbrann representere noen aktuell påvirkning i reservatet i framtiden (eventuelle branntilløp vil slokkes). Lauvrige suksesjoner vil være gode leveområder for flere av de truede artene som nå har forekomst i reservatet (bl.a. enkelte knappenålslav og småblæreglye). Det ble derfor utført manuell rydding i enkelte av ungskogfeltene med gran på vestsida av elva høsten 2015. Aktuelle felt på østsida har et betydelig lauvoppslag (figur 13), og bør derfor ha fri utvikling.

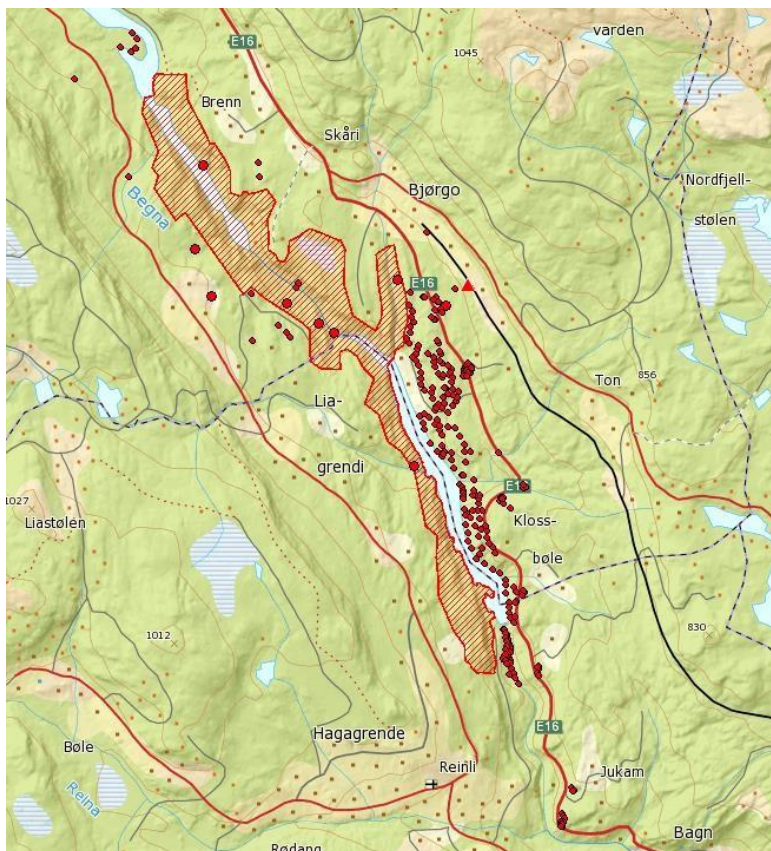
Figur 29. Ungskogbestand (hogstklasse II) hvor uttynning av tett foryngelse ble gjennomført i Begna naturreservat i 2015. Arealet omfatter totalt 142 dekar og er grovt inntegnet med rødt på figuren.

Figur 30. Ungskogfelt i vestre deler av Begna naturreservat. Foto: 9.10.2011, Geir Høitomt.

Forekomst av svartelistearter kan true stedegent biologisk mangfold (se kap. 2.7). Dette vurderes ikke som noen trussel i Begna naturreservat i dag. Det i hovedsak lukkede skogbildet tilsier at viktige «problemarter» (som kjempespringfrø) ikke lett får fotfeste i reservatet. Området bør imidlertid likevel overvåkes med henblikk på dette. Spesielt fokus bør være på artene rødhyll, kjempespringfrø og lupin (kun førstnevnte art påvist i reservatet).

Det er dokumentert til dels rike forekomster av mjuktjafs i nærområdene til Begna naturreservat (Artskart 2014, Rein Midteng pers. medd., Svein Sørлие pers. medd., Geir Høitomts observasjoner). Dette gjelder bl.a. for områder på østsida av elva sørover mot Klossbøle, på vestsida mot Liagrendi og langs hovedelva både sør og nord for dagens reservat (figur 31). I tillegg til mjuktjafs er det også gjort andre interessante funn av sårbare og sjeldne arter i de samme områdene. Forekomsten av mjuktjafs i denne delen av Valdres er blant de rikeste som er kjent i Europa. En utvidelse av reservatet, som innebærer økt vern av dagens kjente forekomster av mjuktjafs, ville derfor sikre ytterligere deler av denne forekomsten.

Figur 31. Funn av mjuktjafs i nærområdet til Begna naturreservat som er lagt inn i Artskart pr. 1.5.2014.

4.5 Oppsyn og administrasjon

Statens naturoppsyn

Statens naturoppsyn (SNO) er en del av Miljødirektoratet og er miljøforvaltningens operative feltorgan. De fører tilsyn med naturtilstanden og med at bestemmelsene i miljølovgivningen blir overholdt. Tilsynsoppgavene til SNO er todelt og retter seg både mot tilsyn med naturtilstanden og menneskets atferd i naturen. Veiledning og informasjon er også en viktig del av oppgavene. Samtidig utfører SNO registrering, overvåkning, tiltak og skjøtsel på oppdrag fra forvaltningsmyndighetene.

Saksbehandling av dispensasjonssøknader

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukerinteressene er presentert i kapittel 3. Punktene under viser de generelle retningslinjene for all saksbehandling som omhandler Begna naturreservat.

1. Alle søknader om tiltak som krever tillatelse/dispensasjon etter verneforskriften sendes til Fylkesmannen i Oppland.
2. Vernebestemmelsene vil gjelde parallelt med annet lovverk, og søknader vil ofte måtte behandles etter flere lovverk. Dersom det er motstrid mellom flere regelverk vil det strengeste lovverket gå foran annet lovverk. Søknader behandles derfor som hovedregel først etter verneforskriften. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk.
3. Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under de enkelte brukerinteresser. Det er viktig at det i all saksbehandling blir gjort en samlet vurdering i forhold til tiltakets virkning på verneverdiene og forholdet til øvrige brukerinteresser.
4. Fylkesmannen kan fastsette vilkår for dispensasjon. Ved brudd på vilkår i en tillatelse skal Fylkesmannen vurdere om saken skal behandles på nytt med tanke på at vedtaket skal omgjøres. Ved grovere brudd bør tiltaket gjøres om slik at tillatelsen inndras. Brudd på vilkår kan tillegges vekt ved behandling av nye søknader.
5. Statens Naturoppsyn og Fylkesmannen er ansvarlig for vurdering og anmeldelse ved brudd på vilkår og verneforskrift.
6. Disse instansene skal ha kopi av alle vedtak: aktuell(e) kommune(r), Statens naturoppsyn og grunneiere dersom de berøres. I tillegg legges alle enkeltvedtak fortløpende ut på det offentlige miljøvedtaksregisteret, www.miljovedtaksregisteret.no.
7. Miljødirektoratet er klageinstans for alle saker etter verneforskriften. Klage på vedtak sendes Miljødirektoratet via Fylkesmannen i Oppland. Fylkesmannen vurderer om det fremkommer nye saksopplysninger som tilsier at vedtaket kan omgjøres. Dersom Fylkesmannen opprettholder sitt vedtak skal klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

8. Behandlingstid for dispensasjonssøknader vil normalt ligge på ca. 3 uker. Fylkesmannen vil sende foreløpig svar dersom en sak ikke kan behandles innen en måned etter den ble mottatt, jfr. forvaltningsloven § 11.

Virksomhet utenfor verneområdet

Vernebestemmelsene regulerer bare tiltak innenfor vernegrensene, ikke tiltak utenfor, selv om de påvirker verneverdiene. I slike tilfeller gjelder naturmangfoldloven § 49 om utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde. I § 49 fastsettes det at dersom virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov, kan innvirke på verneverdiene i et verneområde, så skal hensynet til verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår. Naturmangfoldloven § 49 retter seg ikke mot forvaltningsmyndigheten for verneområdet, men den myndighet som forvalter det regelverket det søkes om tillatelse etter. I Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) om naturmangfoldloven nevnes forurensing, endring av vannstand og drenering som eksempel på tiltak som kan ha negativ virkning på verneverdiene.

For virksomhet utenfor verneområdene som ikke krever tillatelse, vil det være en aktsomhetsplikt for den enkelte, jfr. naturmangfoldloven § 6. Det innebærer at enhver plikter å opptre aktsomt og gjøre det som er rimelig for å unngå skade på naturmangfoldet.

Oppfølging av ulovligheter – håndheving og sanksjoner

For å ivareta formålet med opprettelsen av naturreservatet er det viktig at lovverket følges opp og at overtredelser av lovverket blir sanksjonert gjennom illeggelse av straff eller forvaltningsmessige sanksjoner. SNO vil reagere der lovbrudd påtreffes. Oppsynet rapporterer til forvaltningsmyndigheten.

For å ivareta lovens formål har naturmangfoldloven i kap. IX bestemmelser om håndheving og sanksjoner. Fylkesmannen er delegert myndighet etter naturmangfoldloven kap. IX § 69-73 om:

- *Retting og avbøtende tiltak.*
- *Uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet.*
- *Direkte gjennomføring og bruk av andres eiendom. - Tvangsmulkt.*

Miljødirektoratet har myndighet til å gi pålegg om *miljøerstatning*, jf. naturmangfoldloven § 74.

Strafferammen for overtredelser av naturmangfoldloven, er bot eller fengsel inntil ett år eller tre år ved grove overtredelser.

5 OPPFØLGING AV VERNEOMRÅDET

5.1 Beskrivelse av delområder og aktuelle tiltak

Med bakgrunn i verneformålet, menneskelig påvirkning og bevaringsmål beskrives aktuelle skjøtselstiltak i Begna naturreservat.

Tiltak 1

Hvor	Sone 2: ungskofelt på vestsida va Begna, jf. figur 29
Naturkvaliteter	Verneformålet for Begna naturreservat er å ta vare på et forholdsvis urørt skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området har en særskilt vitenskapelig betydning som leveområde for en meget interessant kryptogamflora med viktige forekomster av sjeldne og truede arter, der særlig den store forekomsten av en spesiell lavart er svært verdifull. Området er egenartet fordi det er et relativt stort, lågereliggende naturskogsområde med stor variasjon i naturmiljøer, skogtyper og vegetasjonstyper.
Bevaringsmål	☐ Utvikle barskog med stor variasjon i vegetasjonstyper, naturtyper og stor forekomst av død ved og truede arter.
Tilstand	Negativ utvikling. Tett ensjiktet foryngelse på nokså ferske hogstfelt. Til dels plantet gran.
Tiltak	Avstandsregulering av tette partier i ungsbogen. Skape en tilnærmet naturlig suksesjonsutvikling mot naturskogspreg. Prioritere stort lauvinnslag og etablere åpninger i grandominerte partier. Bevare eventuelle overstandere.

Tiltak 2

Hvor	Hele verneområdet
Naturkvaliteter	Verneformålet for Begna naturreservat er å ta vare på et forholdsvis urørt skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området har en særskilt vitenskapelig betydning som leveområde for en meget interessant kryptogamflora med viktige forekomster av sjeldne og truede arter, der særlig den store forekomsten av en spesiell lavart er svært verdifull. Området er egenartet fordi det er et relativt stort, lågereliggende naturskogsområde med stor variasjon i naturmiljøer, skogtyper og vegetasjonstyper.
Bevaringsmål	☐ Fremmede arter. Arter med svært høy risiko (SE) eller høy risiko (HI) er ikke ønsket.
Tilstand	Negativ utvikling. Fremmede arter i aktuelle risikogrupper er etablert i verneområdet.
Tiltak	Overvåkes og nødvendige tiltak iverksettes ved behov. Spesielt fokus på rødhyll (etablert i området), samt kjempespringfrø og lupin (ikke påvist i området)

5.2 Konkrete skjøtselstiltak, oversikt

Hvor	Tiltak	Intervall	Metode	Ansvarlig
Sone 2: ungskogsbestand på vestsida av Begna, jf. figur 29	Gjennomføre tiltak som sikrer utvikling mot naturskogstilstand	Engangstiltak Utført 2015	Manuell avstandsregulering	Forvaltningsmyndighet
Verneområdet	Overvåking og eventuell bekjempelse av rødhyll (og eventuelt andre fremmede arter)	Jevnlige	Nedskjæring og stubbebehandling med Glysofat	Forvaltningsmyndighet

Tilstanden til de aktuelle områdene skal fotodokumenteres før og etter tiltak.

Manuell avstandsregulering

Avstandsregulering gjennomføres motormanuelt (motorsag/motorryddesag). Nedskåret virke las ligge da dette ikke representerer noen vesentlig påvirkning på ønsket resultat. Det benyttes kvalifisert personell som ikke foretar en «ordinær» avstandsregulering, men vektlegger å skape et bestand med potensiale for å utvikle naturskogskarakter.

Bekjempelse av fremmede arter

Bekjempelse av fremmede arter gjennomføres etter behov for å oppnå bevaringsmål. Metode vil variere noe fra art til art. Som veiledning for metodevalg benyttes relevante faktaark utgitt av Artsdatabanken. Det benyttes kvalifisert personell med erfaring fra denne typen arbeid.

5.3 Oppfølging av bevaringsmål i Begna naturreservat

Tilstands- variabel	Bevaringsmål	Metodikk	Tilstand	Tiltak
Naturskogskarakter	Bevare barskog med stor variasjon i vegetasjonstyper, naturtyper og stor forekomst av død ved og truede arter. Gjennom naturlig utvikling vil naturskogen få gradvis mer urskogspreg.	Fri utvikling av all eldre naturskog. Målrettet avstandsregulering av ungskogsfelt (sone 2). Utført 2015.	Negativ i sone 2	Sikre utvikling av ungskog mot naturskog.
Naturskogskarakter	Bevare barskog med stor variasjon i vegetasjonstyper, naturtyper og stor forekomst av død ved og truede arter. Gjennom naturlig utvikling vil naturskogen få gradvis mer urskogspreg.	Redusere faren for menneskeskapt påvirkning på grunn av brudd på vernebestemmelser	God	Føre jevnlig tilsyn med verneområdet
Fremmede arter	Svartelistearten rødhyll skal ikke forekomme i slik grad at de fortrenger stedefegen vegetasjon i verneområdet. Svartelisteartene kjempespringfrø og lupin skal ikke forekomme innenfor verneområdet.	SNO foretar registreringer i aktuell vekstsesong. Registreringene kan utføres av kompetent personell i forbindelse med ordinært oppsyn. Årlig.	Middels god	Gjennomføre bekjempelse av artene ved behov.

5.4 Revidering av forvaltningsplanen

Med bakgrunn i evalueringen som foretas etter gjennomførte skjøtselstiltak må forvaltningsplanen revideres. En slik revidering bør foretas om 5 år.

6 TILTAKSPLAN

Tabell 6. Tiltaksplan for Begna naturreservat, felles tiltak og spesielle tiltak i perioden 2017 - 2021. I tillegg er avstandsregulering i sone 2 gjennomført i 2015 satt inn i tabellen.

Område	Tiltak	Ansvar	Prioritering	Kostnad kr/år
Skjøtselssone 2: ungskogsbestand jf. figur 29	Avstandsregulering Utført i 2015	Forvaltningsmyndighet	1	30 000 (en gangs)
Tre etablerte prøvelfelt	Overvåke mjuktjafs	Forvaltningsmyndighet	1	Utføres i 2021
Informasjonspunkt	Vedlikehold tavler	SNO	1	500
Hele naturreservatet	Overvåking tekniske inngrep og ferdsel	SNO	1	2000
Hele naturreservatet	Kartlegge forekomst av svartelistearter og gjennomføre nødvendig bekjempelse	Forvaltningsmyndighet	1	2000

Figur 3. Ungskogbestand (hogstklasse II) etter uttynning av tett granforyngelse i Begna naturreservat (etablert åpninger i bestandet). Foto: Geir Høitomt, 15.10.2015.

LITTERATUR

- Direktoratet for naturforvaltning, 1999: *Barskog i Øst-Norge. Utkast til verneplan. Fase II.* DN-rapport 1999-4.
- Direktoratet for naturforvaltning, 2007: *Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold.* DN-håndbok 13, 2.utgave (internett) 2007
- Direktoratet for naturforvaltning, Notat 2007: *Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder.* Notat 2007-1
- Direktoratet for naturforvaltning, 2008: *Områdevern og forvaltning.* DN-håndbok 17, revidert utgave (internett) 2008.
- Direktoratet for naturforvaltning, 2009: *Utvalgte pilotprosjekter for målstyrt forvaltning og videre arbeid ned prosjektene.* Brev til fylkesmennene datert 21.01.2009
- Elgersma, A. og Asheim, V. 1998: *Landskapsregioner i Norge - landskapsbeskrivelser.* NIJOS. rapport
- Fremstad, E. 1997: *Vegetasjonstyper i Norge.* NINA Temahefte 12.
- Fremstad, E. og Moen, A. 2001: *Truete vegetasjonstyper i Norge.* NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. Bot. Ser.2001-4.
- Gaarder, G. 1999: Biologiske undersøkelser av to barskogsområder i Oppland. Miljøfaglig Utredning, rapport 1999:3
- Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. og Larsen, L.K. (red) 2012: *Fremmede arter i Norge- med norsk svarteliste 2012.* Artsdatabanken, Norway.
- Heggeland, A.(red) 2005. *Skogregistrering på utvalgte eiendommer under ordningen med «frivillig vern» i 2004.* Delprosjektene Aust-Agder og Østlandet. NINA Rapport 45.
- Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge
- Lindblad, I. 1996: *Skogområder i Øst-Norge registrert av Siste Sjanse.* NOA-rapport 1996-1
- Miljøverndepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Direktoratet for naturforvaltning, 2008: *Forsøk med utprøving av metoder for målstyrt forvaltning i verneområder.* Prosjektbeskrivelse.
- Moen, A. 1998: *Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon.* Statens kartverk, Hønefoss
- Nordisk Ministerråd 1984: *Naturgeografisk regioninndeling av Norden.* Nordiska ministerrådet.
- Skog og Landskap, 2007: *Begna naturreservat, markslagstatistikk.*

VEDLEGG

Verneforskrift

Forskrift om verneplan for barskog, vedlegg 13, fredning av Begna naturreservat, Nord-Aurdal og Sør-Aurdal kommuner, Oppland.

Fastsatt ved kgl.res. 10. juni 2005 med hjemmel i lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 8, jf. § 10 og § 21, § 22 og § 23. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. Avgrensning

Det fredete området berører følgende gnr./bnr.:

Nord-Aurdal kommune: 96/7, 98/2,26, 98/25, 98/28, 98/30, 98/105, 99/1, 100/3, 100/4, 100/5,6, 100/9, 100/10,45, 100/18, 100/19, 100/26, 100/28, 100/30,35, 100/34, 100/38, 100/41, 101/1, 101/2,3,4,7, 105/6, 112/3, 112/9,10,20,27,49.

Sør-Aurdal kommune 1/8, 1/9, 1/19, 1/22, 1/51, 14/6,50, 14/12, 14/16, 14/20, 14/27, 14/51, 15/5.

Reservatet dekker et totalareal på 4750 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:25.000 datert Miljøverndepartementet mai 2005.

De nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nord-Aurdal og Sør-Aurdal kommuner, hos Fylkesmannen i Oppland, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 2. Formål

Formålet med fredningen er å bevare et forholdsvis urørt skogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Området har en særskilt vitenskapelig betydning som leveområde for en meget interessant kryptogamflora med viktige forekomster av sjeldne og trua arter, der særlig den store forekomsten av en spesiell lavart er svært verdifull. Området er egenartet fordi det er et relativt stort, lågereliggende naturskogområde med stor variasjon i naturmiljøer, skogtyper og vegetasjonstyper.

§ 3. Vernebestemmelser

For naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er fredet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Nye plantearter må ikke innføres. Planting eller såing er ikke tillatt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot skade og ødeleggelse. Utsetting av dyr er ikke tillatt.

3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som for eksempel oppføring av bygninger, anlegg og varige og midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker og lignende, opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen er ikke uttømmende.
4. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
5. Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
6. Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av naturreservatet.
7. Bruk av sykkel, hest og kjerre og ridning utenom eksisterende veger er forbudt.

§ 4. Generelle unntak

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Dette unntaket omfatter ikke øvelseskjøring.
- 2a. Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Bruk av motorisert transport krever særskilt tillatelse jf. § 5 pkt. 10.
- 2b. Nødvendig istandsetting ved akutt utfall av energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
- 2c. Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til fredningsformålet. Bruk av motorisert transport krever særskilt tillatelse jf. § 5, pkt 10.

Bestemmelsene i § 3, pkt. 1-4, er ikke til hinder for:

3. Motorisert ferdsel med båt på Begna når farten er under 5 knop.

Bestemmelsene i § 3, pkt. 1-3, er ikke til hinder for:

4. Sanking av bær og matsopp.

5. Jakt etter viltloven, og fiske etter lov om laksefisk og innlandsfisk.
6. Bruk av hest for uttransport av felt storvilt og i forbindelse med tillatt landbruksvirksomhet.
7. Beiting. Direktoratet for naturforvaltning kan av hensyn til fredningsformålet ved forskrift regulere beitetrykket i hele eller deler av reservatet.
8. Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
9. Vedlikehold av bygninger og gjerder som er i bruk på fredningstidspunktet.

§ 5. Eventuelle unntak etter søknad

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi tillatelse til:

1. Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier.
2. Hogst av etablerte plantefelt.
3. Avgrenset bruk av reservatet som angitt i § 3 pkt. 5.
4. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
5. Uttransport av felt storvilt.
6. Oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4, pkt. 2 c.
7. Opplag av båter.
8. Oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting.
9. Vedlikehold av eksisterende traktorveg på gnr. 100 bnr. 10 i Nord-Aurdal og bruk av denne til skogdrift, samt enkle tilretteleggingstiltak for etablering av leirplass på samme eiendom.
10. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med:
 - øvelsesvirksomhet i tilknytning til formål nevnt i § 4 pkt. 1.
 - drift og vedlikehold av energi- og kraftanlegg, jf. § 4 pkt. 2 a.

- oppgradering/fornyelse av kraftledninger, jf. § 4 pkt 2 c.
- vedlikehold av bygninger og gjerder, jf. § 4 pkt. 9.
- hogst av etablerte plantefelt, jf. § 5 pkt. 2.
- uttransport av felt storvilt, jf. § 5 pkt. 5.
- oppsetting av gjerder, jf. § 5 pkt. 8.
- vedlikehold av eksisterende traktorveg, jf. § 5 pkt. 9.

§ 6. Generelle dispensasjonsregler

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften når formålet med fredningen krever det, samt for vitenskapelige undersøkelser, arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med fredningen.

§ 7. Forvaltningsplan

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak for å fremme fredningsformålet. Det kan utarbeides forvaltningsplan, som kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 8. Forvaltningsmyndighet

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskrift.

§ 9. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 13. desember 2002 nr. 1541 om verneplan for barskog i Øst-Norge, vedlegg 29, fredning av Begna naturreservat, Nord-Aurdal og Sør-Aurdal kommuner, Oppland.
